

DIREKTIVA 2012/27/EU EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA
od 25. listopada 2012.
o energetskej učinkovitosti, izmjeni direktiva 2009/125/EZ i 2010/30/EU i stavljanju
izvan snage direktiva 2004/8/EZ i 2006/32/EZ

Uključena i prilagođena Odlukom Ministarskog vijeća Energetske zajednice 2021/14/MC-EnC¹ od 30. studenog 2021. kojom se mijenja članak 20. i Aneks I. Ugovora o uspostavi Energetske zajednice i uključuju Direktiva (EU) 2018/2001, Direktiva (EU) 2018/2002 (o izmjeni Direktive 2012/27/EU o energetskej učinkovitosti), Uredba (EU) 2018/1999 (o upravljanju energetskeom unijom i djelovanjem u području klime, izmjeni [...] direktiva [...] 2012/27/EU [...]), Delegirana uredba (EU) 2020/1044 i Provedbena uredba 2020/1208 u pravni okvir Energetske zajednice.²

POGLAVLJE I.
PREDMET, PODRUČJE PRIMJENE, DEFINICIJE I CILJEVI POVEĆANJA
ENERGETSKE UČINKOVITOSTI

Članak 1.

Predmet i područje primjene

1. Ovom se Direktivom uspostavlja zajednički okvir mjera za promicanje energetske učinkovitosti unutar Energetske zajednice kako bi se osiguralo postizanje glavnog cilja energetske učinkovitosti Energetske zajednice za 2020. i njezinog glavnog cilja u pogledu energetske učinkovitosti za 2030., kako je definirano točkama (1bis) i (1tris) članka 2.

Ovom se Direktivom utvrđuju pravila čija je namjena uklanjanje prepreka na tržištu energije i prevladavanje tržišnih nedostataka koji ograničavaju učinkovitost u opskrbi energijom i njezinoj uporabi te se predviđa utvrđivanje okvirnih nacionalnih ciljeva energetske učinkovitosti i doprinosa za 2020. i 2030.

Ovom se Direktivom doprinosi provedbi načela energetske učinkovitosti na prvom mjestu.

2. Zahtjevi utvrđeni u ovoj Direktivi minimalni su zahtjevi i ne sprečavaju Ugovorne strane da zadrže ili uvedu strože mjere. Takve su mjere u skladu s pravom Energetske zajednice. Ako su nacionalnim zakonodavstvom predviđene strože mjere, Ugovorna strana obavješćuje Tajništvo Energetske zajednice o tom zakonodavstvu.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

- (1) “energija” znači svi oblici energenata, goriva, toplinske energije, obnovljive energije, električne energije ili bilo koji drugi oblik energije kako je definirano u članku 2. točki (d) Uredbe (EZ) br. 1099/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2008. o

¹ Odluka 2021/14/MC-EnC izmijenjena je i dopunjena Odlukom 2022/02/MC-EnC od 15. prosinca 2022., čiji se članak 3. odnosi na članak 5. Odluke 2021/14/MC-EnC, kojim se vrše prilagođenja Direktive 2012/27/EU.

² Direktiva 2012/27/EU uključena je u pravni okvir Energetske zajednice Odlukom 2015/08/MC-EnC od 16. listopada 2015. o provedbi Direktive 2012/27/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o energetskej učinkovitosti, izmjeni direktiva 2009/125/EZ i 2010/30/EU i stavljanju izvan snage direktiva 2004/8/EZ i 2006/32/EZ. Prilagodbe donesene odlukama Ministarskog vijeća 2015/08/MC-EnC i 2021/14/MC-EnC istaknute su plavom bojom.

energetskoj statistici, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2012/02/MC-EnC;

- (1bis) “glavni cilj Energetske zajednice za 2020. za energetska učinkovitost” znači cilj smanjenja primarne i/ili konačne potrošnje energije Ugovornih strana do 2020., u skladu s Prilogom XIV. ovoj Direktivi;
- (1tris) “glavni cilj Energetske zajednice za 2030. za energetska učinkovitost” znači cilj smanjenja primarne i/ili konačne potrošnje energije Ugovornih strana do 2030., u skladu s Prilogom XIV. ovoj Direktivi;
- (1cis) “potrošnja energije Energetske zajednice” znači potrošnja energije Ugovornih strana u skladu s Prilogom XIV. ovoj Direktivi;
- (2) “potrošnja primarne energije” znači bruto kopnena potrošnja bez neenergetskog korištenja;
 - (3) “krajnja potrošnja energije” znači cjelokupna energija kojom se opskrbljuju industrija, promet, kućanstva, usluge i poljoprivreda. Isključena je isporuka sektoru za pretvorbu energije i samoj energetskoj industriji;
 - (4) “energetska učinkovitost” znači omjer između ostvarenog učinka, usluge, robe ili energije i utroška energije;
 - (5) “ušteda energije” znači količina uštede energije utvrđena mjerenjem i/ili procjenjivanjem potrošnje prije i nakon provedbe mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti, uz osiguravanje normalizacije vanjskih uvjeta koji utječu na potrošnju energije;
 - (6) “poboljšanje energetske učinkovitosti” znači povećanje energetske učinkovitosti kao rezultat promjena u tehnologiji, ponašanju i/ili gospodarstvu;
 - (7) “energetska usluga” znači fizička korist, prednost ili dobro dobiveno iz kombinacije energije s energetski učinkovitom tehnologijom ili djelovanjem, koje može uključivati rad, održavanje i kontrolu potrebne za pružanje usluge, koja se pruža na temelju ugovora i za koju je dokazano da u uobičajenim okolnostima dovodi do poboljšanja energetske učinkovitosti koja se može provjeriti i izmjeriti ili procijeniti ili do ušteda primarne energije;
 - (8) “javna tijela” znači “javni naručitelji” kako je definirano u Direktivi 2004/18/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 31. ožujka 2004. o usklađivanju postupaka za sklapanje ugovora o javnim radovima, ugovora o javnoj nabavi robe te ugovora o javnim uslugama;
 - (9) “središnja vlast” znači svi administrativni odjeli s nadležnošću na cijelom državnom području [Ugovorne strane](#);
 - (10) “ukupna korisna površina poda” znači površina poda zgrade ili dijela zgrade u kojoj se koristi energija radi postizanja određenih unutarnjih klimatskih uvjeta;
 - (11) “sustav gospodarenja energijom” znači skup međusobno povezanih i djelujućih elemenata plana u kojem su određeni cilj povećanja energetske učinkovitosti i strategija za njegovo ostvarivanje;
 - (12) “europska norma” znači norma koju je donio Europski odbor za normizaciju, Europski odbor za elektrotehničku normizaciju ili Europski institut za telekomunikacijske norme te koja je stavljena na raspolaganje za javnu uporabu;
 - (13) “međunarodna norma” znači norma koju je donijela Međunarodna organizacija za normizaciju te koja je stavljena na raspolaganje javnosti;
 - (14) “stranka obveznica” znači distributer energije ili poduzeće za maloprodaju energije za koje je obvezujući nacionalni sustav obveze energetske učinkovitosti iz članka 7.;

- (15) “ovlaštena stranka” znači pravni subjekt na koji je vlada ili drugo javno tijelo prenijelo ovlasti za razvoj financijskog plana, njegovo upravljanje ili rad u ime vlade ili drugog javnog tijela;
- (16) “stranka sudionica” znači poduzeće ili javno tijelo koje se obvezalo ostvariti određene ciljeve na temelju dobrovoljnog sporazuma ili je obuhvaćeno instrumentom nacionalne regulatorne politike;
- (17) “provedbeno tijelo javne vlasti” znači tijelo na koje se primjenjuje javno pravo i koje je odgovorno za provedbu ili praćenje oporezivanja u području energetike ili emisija ugljika, financijskih planova i instrumenata, fiskalnih poticaja, standarda i normi, sustava označivanja energetske učinkovitosti, osposobljavanja ili obrazovanja;
- (18) “mjera politike” znači regulatorni, financijski, fiskalni ili dobrovoljni instrument ili instrument za pružanje informacija koji je formalno uspostavljen i provodi se u Ugovornoj strani s ciljem stvaranja okvira potpore, zahtjeva ili poticaja kojima se osigurava da sudionici na tržištu pružaju i kupuju energetske usluge i poduzimaju druge mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti;
- (19) “pojedinačna mjera” znači mjera koja dovodi do poboljšanja energetske učinkovitosti koje se može provjeriti i izmjeriti ili procijeniti i koja se poduzima kao posljedica mjere politike;
- (20) “distributer energije” znači fizička ili pravna osoba, uključujući operatora distribucijskog sustava, odgovorna za prijenos ili transport energije s ciljem njezine isporuke krajnjim kupcima ili do distribucijskih stanica koje prodaju energiju krajnjim kupcima;
- (21) “operator distribucijskog sustava” znači “operator distribucijskog sustava” kako je definiran u Direktivi (EU) 2019/944, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC, i Direktivi 2009/73/EZ kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2011/02/MC-EnC;
- (22) “poduzeće za maloprodaju energije” znači fizička ili pravna osoba koja prodaje energiju krajnjim kupcima;
- (23) “krajnji kupac” znači fizička ili pravna osoba koja kupuje energiju za vlastitu krajnju potrošnju;
- (24) “pružatelj energetske usluge” znači fizička ili pravna osoba koja isporučuje energetske usluge ili druge usluge za poboljšanje energetske učinkovitosti u objektima ili prostorijama krajnjeg kupca;
- (25) “energetski pregled” znači sustavni postupak stjecanja odgovarajućeg znanja o postojećem profilu potrošnje energije zgrade ili skupine zgrada, industrijskog ili komercijalnog procesa ili postrojenja ili privatne ili javne usluge, utvrđivanja i kvantificiranja troškovno učinkovitih mogućnosti ušteda energije te izvješćivanja o rezultatima;
- (26) “mala i srednja poduzeća” ili “MSP-ovi” znači poduzeća kako je definirano u glavi I. Priloga Preporuci Komisije 2003/361/EZ od 6. svibnja 2003. o definiciji mikropoduzeća te malih i srednjih poduzeća; kategorija mikropoduzeća te malih i srednjih poduzeća sastoji se od poduzeća koja zapošljavaju manje od 250 osoba te čiji godišnji promet ne prelazi 50 milijuna EUR ili čija godišnja bilanca stanja ne prelazi 43 milijuna EUR;
- (27) “ugovor o energetske učinku” znači ugovorni sporazum između korisnika i pružatelja mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti, koji se provjerava i prati tijekom čitavog trajanja ugovora, pri čemu su ulaganja (radovi, opskrba ili usluge) u tu mjeru plaćena s obzirom na ugovorom dogovorenu razinu poboljšanja energetske učinkovitosti ili drugi dogovoreni kriterij energetske učinka, kao što je financijska ušteda;

- (28) “pametni sustav mjerenja” ili “inteligentni sustav mjerenja” znači elektronički sustav koji može mjeriti potrošnju energije pružajući više informacija od konvencionalnog brojila te prenositi i primati podatke koristeći se nekim oblikom elektroničke komunikacije;
- (29) “operator prijenosnog sustava” znači “operator prijenosnog sustava kako je definiran u Direktivi (EU) 2019/944, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC, odnosno “operator transportnog sustava” kako je definiran u Direktivi 2009/73/EZ, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2011/02/MC-EnC;
- (30) “kogeneracija” znači istodobna proizvodnja toplinske i električne ili mehaničke energije u istom postupku;
- (31) “ekonomski opravdana potražnja” znači potražnja koja ne prelazi potrebe za toplinom ili hlađenjem, a koja bi se inače u tržišnim uvjetima mogla zadovoljiti postupcima proizvodnje energije različitima od kogeneracije;
- (32) “korisna toplina” znači toplinska energija proizvedena u postupku kogeneracije radi zadovoljavanja ekonomski opravdane potražnje za grijanjem ili hlađenjem;
- (33) “električna energija iz kogeneracije” znači električna energija proizvedena u postupku povezanom s proizvodnjom korisne topline i obračunana u skladu s metodologijom utvrđenom u Prilogu I.;
- (34) “visokoučinkovita kogeneracija” znači kogeneracija koja udovoljava kriterijima utvrđenim u Prilogu II.;
- (35) “cjelokupna učinkovitost” znači godišnji iznos proizvodnje električne i mehaničke energije i proizvodnje korisne topline podijeljen s gorivom utrošenim za toplinsku energiju proizvedenu u postupku kogeneracije i bruto proizvodnju električne i mehaničke energije;
- (36) “omjer električne i toplinske energije” znači omjer između električne energije iz kogeneracije i korisne topline u isključivo kogeneracijskom pogonu, uz korištenje radnih podataka određene jedinice;
- (37) “kogeneracijska jedinica” znači jedinica koja može raditi u kogeneracijskom pogonu;
- (38) “mala kogeneracijska jedinica” znači kogeneracijska jedinica instaliranog kapaciteta manjeg od 1 MWe;
- (39) “mikrokogeneracijska jedinica” znači kogeneracijska jedinica najvećeg kapaciteta manjeg od 50 kWe;
- (40) “stupanj izgrađenosti” znači omjer između površine poda zgrade i površine zemljišta na određenom području;
- (41) “učinkovito centralizirano grijanje i hlađenje” znači sustav centraliziranog grijanja ili hlađenja koji upotrebljava najmanje 50% obnovljive energije, 50% otpadne topline, 75% topline dobivene kogeneracijom ili 50% kombinacije takve energije i topline;
- (42) “učinkovito grijanje i hlađenje” znači sustav grijanja i hlađenja koji, u odnosu na ishodišni scenarij koji odražava uobičajenu situaciju, mjerljivo smanjuje utrošak primarne energije potrebne za opskrbu jedne jedinice isporučene energije unutar relevantne granice sustava na troškovno učinkovit način, u skladu s procjenom iz analize troškova i koristi iz ove Direktive i uzimajući u obzir energiju potrebnu za ekstrakciju, pretvorbu, prijevoz i distribuciju;
- (43) “učinkovito individualno grijanje i hlađenje” znači sustav opskrbe za individualno grijanje i hlađenje koji u odnosu na učinkovito centralizirano grijanje i hlađenje mjerljivo

smanjuje utrošak neobnovljive primarne energije potrebne za opskrbu jedne jedinice isporučene energije unutar relevantne granice sustava ili zahtijeva jednaki utrošak neobnovljive primarne energije, ali uz niže troškove, uzimajući u obzir energiju potrebnu za ekstrakciju, pretvorbu, prijevoz i distribuciju;

- (44) “preuređenje u značajnoj mjeri” znači preuređenje čiji troškovi prelaze 50% troškova ulaganja za novu usporedivu jedinicu;
- (45) “agregator” znači pružatelj usluga potražnje koji kombinira više kratkotrajnih opterećenja potrošača za prodaju ili dražbu na organiziranim tržištima energije.

Članak 3.

Ciljevi povećanja energetske učinkovitosti

1. Svaka **Ugovorna strana** određuje okvirni nacionalni cilj povećanja energetske učinkovitosti na temelju potrošnje primarne energije ili krajnje potrošnje energije, uštede primarne ili krajnje energije ili energetske intenziteta. **Ugovorne strane** obavješćuju **Tajništvo Energetske zajednice** o navedenim ciljevima u skladu s člankom 24. stavkom 1. i Prilogom XIV. dijelom 1. Pritom navedene ciljeve također iskazuju kao apsolutnu razinu potrošnje primarne energije i krajnje potrošnje energije u 2020. i objašnjavaju kako i na temelju kojih podataka su izračunale tu razinu.

Pri određivanju navedenih ciljeva **Ugovorne strane** uzimaju u obzir:

- (a) potrošnju energije **Energetske zajednice** u 2020.;
- (b) mjere predviđene ovom Direktivom;
- (c) mjere usvojene s ciljem ostvarivanja nacionalnih ciljeva uštede energije donesenih u skladu s člankom 4. stavkom 1. Direktive 2006/32/EZ, **kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2009/05/MC-EnC**; i
- (d) druge mjere za poticanje energetske učinkovitosti u **Ugovornim stranama** i na razini **Energetske zajednice**.

Pri određivanju navedenih ciljeva **Ugovorne strane** mogu također uzeti u obzir nacionalne okolnosti koje utječu na potrošnju primarne energije kao što su:

- (a) preostali troškovno učinkovit potencijal za uštedu energije;
- (b) razvoj i predviđanja u vezi s BDP-om;
- (c) promjene u izvozu i uvozu energije;
- (d) razvoj svih izvora obnovljive energije, nuklearne energije te hvatanja i skladištenja ugljika; i
- (e) pravodobno djelovanje.

2. **Tajništvo Energetske zajednice** do 30. lipnja 2018. procjenjuje ostvareni napredak i vjerojatnost da će **Energetska zajednica** ostvariti potrošnju energije **Energetske zajednice** u 2020. **prema odluci Ministarskog vijeća na temelju studije(a) provedene(ih) u tu svrhu.**

3. Pri provedbi preispitivanja iz stavka 2. **Tajništvo Energetske zajednice**:

- (a) zbraja nacionalne okvirne ciljeve povećanja energetske učinkovitosti koje su dostavile **Ugovorne strane**;
- (b) procjenjuje može li se zbroj tih ciljeva smatrati pouzdanim pokazateljem ostvaruje li se cilj na razini **Energetske zajednice** prema planu, uzimajući u obzir ocjenu prvog godišnjeg

izvješća u skladu s člankom 24. stavkom 1. i ocjenu nacionalnih akcijskih planova za energetska učinkovitost u skladu s člankom 24. stavkom 2.;

- (c) uzima u obzir dopunsku analizu proizišlu iz:
- i. procjene napretka u potrošnji energije te u potrošnji energije u odnosu na gospodarsku aktivnost na razini **Energetske zajednice**, uključujući napredak u učinkovitosti opskrbe energijom u **Ugovornim stranama** koje svoje nacionalne okvirne ciljeve temelje na krajnjoj potrošnji energije ili uštedi krajnje energije, uključujući napredak zbog usklađivanja navedenih **Ugovornih strana** s poglavljem III. ove Direktive;
 - ii. rezultata oblikovanja modela u odnosu na buduća kretanja u potrošnji energije na razini **Energetske zajednice**;
- (d) uspoređuje rezultate iz točaka od (a) do (c) s **potrošnjom** energije **Energetske zajednice** potrebne kako potrošnja energije ne bi prelazila **187 Mtoe** primarne energije i/ili **133 Mtoe** krajnje energije.

4. Tajništvo Energetske zajednice do 31. listopada 2022. ocjenjuje je li Energetska zajednica ostvarila glavne ciljeve energetske učinkovitosti za 2020.

5. Svaka Ugovorna strana određuje okvirne nacionalne doprinose energetske učinkovitosti za ostvarivanje glavnog cilja Energetske zajednice za 2030. utvrđenog u članku 1. stavku 1. ove Direktive, u skladu s člancima 4. i 6. Uredbe (EU) 2018/1999, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/14/MC-EnC. Pri utvrđivanju tih doprinosa Ugovorne strane uzimaju u obzir potrošnju energije Energetske zajednice u 2030. u primarnoj energiji i/ili krajnjoj energiji prema odluci Ministarskog vijeća na temelju odgovarajuće(ih) studije(a) u tu svrhu. Ti doprinosi ne smiju biti viši od nacionalnih referentnih vrijednosti uključenih u Prilog XIV. ovoj Direktivi. Ugovorne strane obavješćuju Tajništvo Energetske zajednice o tim doprinosima u okviru svojih integriranih nacionalnih energetske i klimatskih planova kako su navedeni u članku 3. i člancima od 7. do 12. Uredbe (EU) 2018/1999, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/14/MC-EnC, te u skladu s tim člancima.

6. <...>³

POGLAVLJE II. **UČINKOVITOST U UPORABI ENERGIJE**

Članak 4. **Obnova zgrada**

<...>

Članak 5. **Zgrade javnih tijela kao uzor**

1. Ne dovodeći u pitanje članak 7. Direktive 2010/31/EU, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2010/02/MC-EnC, svaka Ugovorna strana osigurava da se od 1. prosinca 2017. 1%, i od 1. siječnja 2024. 3% ukupne površine poda grijanih i/ili hlađenih

³ <...> označava tekst Direktive EU koji nije primjenjiv u Ugovornim stranama Energetske zajednice (za relevantne dijelove teksta vidjeti članak 3. Odluke Ministarskog vijeća 2015/09/MC-EnC i članke 5. i 6.(46) Odluke Ministarskog vijeća 2021/14/MC-EnC).

zgrada u vlasništvu i uporabi središnje vlasti obnovi svake godine kako bi se ispunili barem minimalni zahtjevi energetske svojstava koje je odredila primjenom članka 4. Direktive 2010/31/EU, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2010/02/MC-EnC.

Stopa od 1% izračunava se na temelju ukupne površine poda zgrada u vlasništvu i uporabi središnje vlasti dotične Ugovorne strane čija je ukupna korisna površina poda veća od 500 m² i koje 1. siječnja svake godine ne ispunjavaju nacionalne minimalne zahtjeve energetske svojstava određene primjenom članka 4. Direktive 2010/31/EU, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2010/02/MC-EnC. Prag se od 1. siječnja 2019. smanjuje na 250 m².

Od 1. siječnja 2024. stopa od 3% obračunava se na ukupnu površinu poda zgrada u vlasništvu i uporabi središnje vlasti dotične Ugovorne strane, čija ukupna korisna površina poda prelazi 250 m² i koje 1. siječnja svake godine nisu ispunile nacionalne minimalne zahtjeve energetske učinkovitosti postavljene primjenom članka 4. Direktive 2010/31/EU, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2010/02/MC-EnC.

Ako Ugovorna strana zahtijeva da se obveza obnove 3% ukupne površine poda svake godine proširi na površinu poda u vlasništvu i uporabi administrativnih odjela ispod razine središnje vlasti, stopa od 1% odnosno 3% izračunava se na temelju ukupne površine poda zgrada u vlasništvu i uporabi središnje vlasti i navedenih administrativnih odjela dotične Ugovorne strane čija je ukupna korisna površina poda veća od 500 m², i od 1. siječnja 2019. odnosno od 1. siječnja 2024. veća od 250 m² i koje 1. siječnja svake godine ne ispunjavaju nacionalne minimalne zahtjeve energetske svojstava određene primjenom članka 4. Direktive 2010/31/EU, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2010/02/MC-EnC.

Pri provedbi mjera za opsežnu obnovu zgrada središnje vlasti u skladu s prvim podstavkom, Ugovorne se strane mogu odlučiti razmatrati zgradu u cjelini, uključujući njezinu ovojnicu, opremu, poslovanje i održavanje.

Ugovorne strane zahtijevaju da se zgradama središnje vlasti s najnižim energetske svojstvima da prednost pri provedbi mjera povećanja energetske učinkovitosti ako je to troškovno učinkovito i tehnički izvedivo.

2. Ugovorne strane mogu odlučiti da neće odrediti ili primjenjivati zahtjeve iz stavka 1. na sljedeće kategorije zgrada:

- (a) zgrade koje su službeno zaštićene zbog toga što pripadaju posebno zaštićenom području ili zbog svoje posebne arhitektonske ili povijesne vrijednosti, u mjeri u kojoj bi se ispunjavanjem određenih minimalnih zahtjeva energetske svojstava na neprihvatljiv način promijenio njihov značaj ili izgled;
- (b) zgrade koje su u vlasništvu oružanih snaga ili središnje vlasti i koje su namijenjene nacionalnoj obrani, osim pojedinačnih prostora za stanovanje ili uredskih zgrada za oružane snage i drugo osoblje koje zapošljavaju nadležna tijela za nacionalnu obranu;
- (c) zgrade koje se koriste u obredne i vjerske svrhe.

3. Ako Ugovorna strana obnovi više od 1% od 1. prosinca 2017., odnosno 3% od 1. siječnja 2024., ukupne površine poda zgrada središnje vlasti u određenoj godini, višak može uračunati u godišnju stopu obnove bilo koje od prethodne ili sljedeće tri godine.

4. Ugovorne strane mogu u godišnju stopu obnove zgrada središnje vlasti uračunati nove zgrade koje su u vlasništvu i uporabi kao zamjena za određene zgrade središnje vlasti srušene tijekom bilo koje od prethodne dvije godine ili zgrade koje su prodane, srušene ili stavljene izvan uporabe tijekom bilo koje od dvije prethodne godine zbog intenzivnije uporabe drugih zgrada.

5. Za potrebe stavka 1. [Ugovorne strane do 1. siječnja 2017.](#) uspostavljaju i objavljuju popis grijanih i/ili hlađenih zgrada središnje vlasti čija je ukupna korisna površina poda veća od 500 m², odnosno od [1. siječnja 2019.](#) veća od 250 m², osim zgrada izuzetih na temelju stavka 2. Popis sadržava sljedeće podatke:

- (a) površinu poda u m²; i
- (b) energetska svojstva svake zgrade ili relevantne podatke o [energiji](#).

6. Na dovodeći u pitanje članak 7. Direktive 2010/31/EU, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2010/02/MC-EnC, [Ugovorne se strane](#) mogu odlučiti za alternativni pristup stavcima od 1. do 5. ovog članka te pritom poduzimaju druge troškovno učinkovite mjere, uključujući velike radove obnove i mjere za promjenu ponašanja korisnika zgrada, kako bi do 2020. [odnosno do 2030.](#) ostvarile uštede energije u prihvatljivim zgradama u vlasništvu i uporabi središnje vlasti koje su barem jednake uštedama propisanim u stavku 1. i o kojima se izvješćuje na godišnjoj osnovi.

Za potrebe alternativnog pristupa [Ugovorne strane](#) mogu procijeniti uštede energije koje bi ostvarile primjenom stavaka od 1. do 4. koristeći se odgovarajućim standardnim vrijednostima za potrošnju energije u referentnim zgradama središnje vlasti prije i nakon obnove te na temelju procijenjene površine njihova fonda. Kategorije referentnih zgrada središnje vlasti reprezentativne su za fond takvih zgrada.

[Ugovorne strane](#) koje se odluče za alternativni pristup do [1. siječnja 2017. odnosno do 1. siječnja 2024.](#) obavješćuju [Tajništvo Energetske zajednice](#) o alternativnim mjerama koje planiraju usvojiti i pokazuju kako namjeravaju ostvariti jednako poboljšanje energetske svojstva zgrada središnje vlasti.

7. [Ugovorne strane](#) potiču javna tijela, uključujući tijela na regionalnoj i lokalnoj razini, i tijela za socijalno stanovanje na koja se primjenjuje javno pravo, uzimajući u obzir njihove odgovarajuće nadležnosti i administrativni ustroj, da:

- (a) donesu plan za energetske učinkovitost, koji može biti samostalan ili dio šireg klimatskog ili okolišnog plana i koji sadrži specifične ciljeve i djelovanja u vezi s uštedom energije i energetske učinkovitošću, kako bi slijedila primjer zgrada središnje vlasti utvrđen u stavcima 1., 5. i 6.;
- (b) uspostave sustav gospodarenja energijom, uključujući energetske preglede, u sklopu provedbe svog plana;
- (c) prema potrebi upotrebljavaju poduzeća za energetske usluge i ugovore o energetske učinku za financiranje obnove i provedbu planova s ciljem dugoročnog održavanja ili poboljšanja energetske učinkovitosti.

Članak 6.

Kupnja od strane javnih tijela

1. [Ugovorne strane](#) osiguravaju da središnja vlast kupuje samo proizvode, usluge i zgrade s visokim energetske svojstvima u mjeri u kojoj je to u skladu s troškovnom učinkovitošću, gospodarskom izvedivošću, širom održivošću, tehničkom prikladnošću i dovoljnom razinom tržišnog natjecanja kako je navedeno u Prilogu III.

Obveza iz prvog podstavka primjenjuje se na ugovore za kupnju proizvoda, usluga i zgrada od strane javnih tijela u mjeri u kojoj je vrijednost takvih ugovora jednaka pragovima ili veća od pragova utvrđenih u nacionalnom zakonodavstvu svake [Ugovorne strane](#). Svaka [Ugovorna strana](#) dostavlja svoje nacionalne pragove [Tajništvo Energetske zajednice](#) do 15. listopada 2017.

2. Obveza iz stavka 1. primjenjuje se na ugovore oružanih snaga samo u mjeri u kojoj njezina primjena nije u suprotnosti s prirodom i primarnim ciljem aktivnosti oružanih snaga. Obveza se ne primjenjuje na ugovore za nabavu vojne opreme <...>.

3. Uzimajući u obzir njihove odgovarajuće nadležnosti i administrativni ustroj, **Ugovorne strane** potiču javna tijela, uključujući tijela na regionalnoj i lokalnoj razini, da slijede primjer središnje vlasti i kupuju samo proizvode, usluge i zgrade s visokim energetske svojstvima. **Ugovorne strane** potiču javna tijela da u slučaju javnog natječaja za ugovore o uslugama sa značajnim energetske sadržajem procijene mogućnost sklapanja dugoročnih ugovora o energetske učinku kojima se osigurava dugoročna ušteda energije.

4. Ne dovodeći u pitanje stavak 1., pri kupnji paketa proizvoda koji je kao cjelina obuhvaćen delegiranim aktom donesenim u skladu s Direktivom 2010/30/EU, **kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2010/02/MC-EnC**, **Ugovorne strane** mogu zahtijevati da se prednost da zbirnoj energetske učinkovitosti u odnosu na energetske učinkovitost pojedinačnih proizvoda u sklopu tog paketa, odnosno kupnji paketa proizvoda koji je u skladu s kriterijem pripadnosti najvišem razredu energetske učinkovitosti.

Članak 7. **Obveza uštede energije**

1. Ugovorne strane ostvaruju kumulativnu uštedu energije u krajnjoj potrošnji koja je barem jednaka:

- (a) novim uštedama svake godine od 1. siječnja 2014. do 31. prosinca 2020. od 0,7% godišnje količine prodaje energije krajnjim kupcima prema prosjeku za zadnje tri godine prije 1. siječnja 2016. Iz tog se izračuna u cijelosti ili djelomično može isključiti količina prodane energije upotrijebljene u prometu;
- (b) novim uštedama svake godine od 1. siječnja 2024. do 31. prosinca 2030. od 0,8% godišnje krajnje potrošnje energije prema prosjeku za zadnje tri godine prije 1. siječnja 2022. <...>;

Ugovorne strane mogu zahtijevati da se ova stopa uštede energije procjenjuje jednom godišnje za moguću reviziju od strane Ministarskog vijeća Energetske zajednice na temelju ekonomske analize dobivene tekućim studijama koje se provode u tu svrhu.

Ugovorne strane mogu uračunavati uštede energije koje proizlaze iz mjera politike, bilo da su uvedene do 31. prosinca 2020. ili nakon tog datuma, pod uvjetom da te mjere dovedu do novih pojedinačnih mjera koje se poduzimaju nakon 31. prosinca 2020.

Ugovorne strane i dalje ostvaruju nove godišnje uštede u skladu s prvim podstavkom točkom (b) u desetogodišnjim razdobljima nakon 2030. <...>

Ugovorne strane odlučuju kako treba rasporediti izračunanu količinu nove uštede u svakom razdoblju iz prvog podstavka točaka (a) i (b), pod uvjetom da se do kraja svakog razdoblja obveze ostvari zahtijevana ukupna kumulativna ušteda energije u krajnjoj potrošnji.

2. Pod uvjetom da Ugovorne strane ispune barem svoju obvezu kumulativne uštede energije u krajnjoj potrošnji iz stavka 1. prvog podstavka točke (b), one mogu izračunati potrebni iznos uštede energije na jedan ili više sljedećih načina:

- (a) primjenom godišnje stope štednje na prodaju energije krajnjim kupcima ili na krajnju potrošnju energije, prema prosjeku za zadnje tri godine prije 1. siječnja 2022.;
- (b) isključenjem iz osnovnog scenarija za izračun, u cijelosti ili djelomično, energije koja se upotrebljava u prometu;

(c) korištenjem bilo koje od mogućnosti utvrđenih u stavku 4.

3. Ako se Ugovorne strane odluče koristiti mogućnostima iz stavka 2. točaka (a), (b) ili (c), one utvrđuju:

- (a) vlastitu godišnju stopu uštede koja će se primjenjivati pri izračunu njihove kumulativne uštede energije u krajnjoj potrošnji, kojom se osigurava da konačni iznos njihove neto uštede energije nije niži od onog koji se zahtijeva u stavku 1. prvom podstavku točki (b);
- (b) uštede energije koje se mogu mjeriti i provjeriti, a koje se odobravaju nakon 2024. i proizilaze iz provedbe novih mjera politike i pojedinačnih radnji nakon 31. prosinca 2020. i koje imaju učinke u 2024. i kasnije, mogu se uključiti u preporučene kumulativne uštede energije za razdoblje navedeno u točki (6) prvog stavka za Ugovorne strane;
- (c) vlastiti osnovni scenarij za izračun u kojem se može u cijelosti ili djelomično isključiti energiju koja se upotrebljava u prometu.

4. Podložno stavku 5., svaka Ugovorna strana može:

- (a) provesti izračun koji se zahtijeva u stavku 1. prvom podstavku točki (a) koristeći se vrijednostima od <...> 0,5% u 2017. i 2018., te 0,7% u 2019. i 2020.;
- (b) isključiti iz izračuna, u cijelosti ili djelomično, količinu prodane energije upotrijebljene u razdoblju obveze iz stavka 1. prvog podstavka točke (a) ili krajnje energije utrošene u razdoblju obveze iz točke (b) tog podstavka za potrebe industrijskih djelatnosti navedenih u Prilogu I. Direktivi 2003/87/EZ;
- (c) u iznos zahtijevane uštede energije uračunavati uštedu energije ostvarenu u sektorima pretvorbe, distribucije i prijenosa energije, uključujući infrastrukturu za učinkovito centralizirano grijanje i hlađenje, kao rezultat provedbe zahtjeva iz članka 14. stavka 4., članka 14. stavka 5. točke (b) i članka 15. stavaka od 1. do 6. i stavka 9. Ugovorne strane obavješćuju Tajništvo Energetske zajednice o planiranim mjerama politike u okviru ove točke za razdoblje od 1. siječnja 2024. do 31. prosinca 2030. u sklopu svojih integriranih nacionalnih energetske i klimatskih planova. Učinak tih mjera izračunava se u skladu s Prilogom V. i uključuje se u te planove;
- (d) u iznos zahtijevane uštede energije uračunavati uštedu energije koja proizlazi iz pojedinačnih mjera koje se prvi puta provode od 31. prosinca 2008. i koje nastavljaju imati učinak u 2020. u pogledu razdoblja obveze iz stavka 1. prvog podstavka točke (a) i nakon 2020. u pogledu razdoblja iz stavka 1. prvog podstavka točke (b) te koje se mogu mjeriti i provjeriti;
- (e) u iznos zahtijevane uštede energije uračunavati uštedu energije koja proizlazi iz mjera politike, pod uvjetom da se može dokazati da te mjere dovode do pojedinačnih mjera koje se poduzimaju od 1. siječnja 2018. do 31. prosinca 2020. za prvo razdoblje obveze iz stavka 1. prvog podstavka točke (a) i nakon 2020. u pogledu razdoblja iz stavka 1. prvog podstavka točke (b) te koje se mogu mjeriti i provjeriti;
- (f) u iznos zahtijevane uštede energije uračunavati uštedu energije koja proizlazi iz mjera politike, pod uvjetom da se može dokazati da te mjere dovode do pojedinačnih mjera koje se poduzimaju od 1. siječnja 2018. do 31. prosinca 2020. i koje donose uštedu nakon 31. prosinca 2020.;
- (g) iz izračuna iznosa zahtijevane uštede energije isključiti 30% provjerljive količine energije proizvedene na ili u zgradama za vlastite potrebe kao rezultat mjera politike kojima se promiče nova ugradnja tehnologija za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora;

(h) u iznos zahtijevane uštede energije uračunavati uštedu energije koja premašuje uštedu energije koja se zahtijeva za razdoblje obveze od 1. siječnja 2018. do 31. prosinca 2020., odnosno od 2021. do 2030. pod uvjetom da je ta ušteda rezultat pojedinačnih mjera poduzetih na temelju mjera politike iz članaka 7.a i 7.b koje su Ugovorne strane priopćile u okviru svojih nacionalnih akcijskih planova za energetske učinkovitost i u izvješćima o napretku u skladu s člankom 24.

5. Ugovorne strane zasebno primjenjuju i izračunavaju učinak mogućnosti odabranih u skladu sa stavkom 4. na razdoblja iz stavka 1. prvog podstavka točaka (a) i (b):

(a) za izračun iznosa uštede energije koji se zahtijeva za razdoblje obveze iz stavka 1. prvog podstavka točke (a) Ugovorne strane mogu se koristiti stavkom 4. točkama od (a) do (d). Sve mogućnosti odabrane u skladu sa stavkom 4. zajedno iznose najviše 25% uštede energije iz stavka 1. prvog podstavka točke (a);

(b) za izračun iznosa uštede energije koji se zahtijeva za razdoblje obveze iz stavka 1. prvog podstavka točke (b), Ugovorne strane mogu se koristiti stavkom 4. točkama od (b), do (g) pod uvjetom da pojedinačne mjere iz stavka 4. točke (d) nastave imati provjerljiv i mjerljiv učinak nakon 31. prosinca 2020. Sve mogućnosti odabrane u skladu sa stavkom 4. ne smiju zajedno dovesti do smanjenja iznosa uštede energije izračunane u skladu sa stavcima 2. i 3. za više od 35%.

Bez obzira na to jesu li Ugovorne strane u cijelosti ili djelomično isključile energiju koja se upotrebljava u prometu iz svog osnovnog scenarija za izračun ili se koristile bilo kojom od mogućnosti navedenih u stavku 4., one moraju osigurati da izračunani neto iznos nove uštede koju treba ostvariti u krajnjoj potrošnji energije u razdoblju obveze od 1. siječnja 2024. do 31. prosinca 2030. nije niži od iznosa koji je rezultat primjene godišnje stope uštede iz stavka 1. prvog podstavka točke (b).

6. Ugovorne strane opisuju u svojim integriranim nacionalnim energetske i klimatskim planovima u skladu s Prilogom III. Uredbi (EU) 2018/1999, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/14/MC-EnC, izračun iznosa uštede energije koju treba ostvariti u razdoblju od 1. siječnja 2024. do 31. prosinca 2030. iz stavka 1. prvog podstavka točke (b) ovog članka i, prema potrebi, pojašnjavaju na koji su način utvrđeni godišnja stopa uštede i osnovni scenarij za izračun te kako su i u kojoj mjeri primjenjene mogućnosti iz stavka 4. ovog članka.

7. Ušteda energije ostvarena nakon 31. prosinca 2020. ne uračunava se u iznos zahtijevane uštede energije u za razdoblje od 1. siječnja 2014. do 31. prosinca 2020.

8. <...>

9. Ugovorne strane osiguravaju da se ušteda koja proizlazi iz mjera politike iz članaka 7.a i 7.b te članka 20. stavka 6. izračunava u skladu s Prilogom V.

10. Ugovorne strane postižu iznos uštede koji se zahtijeva u skladu sa stavkom 1. ovog članka uspostavom sustava obveze energetske učinkovitosti iz članka 7.a ili donošenjem alternativnih mjera politike iz članka 7.b. Ugovorne strane mogu kombinirati sustav obveze energetske učinkovitosti s alternativnim mjerama politike.

11. U osmišljavanju mjera politike za ispunjavanje svojih obveza u pogledu uštede energije Ugovorne strane uzimaju u obzir potrebu za smanjenjem energetske siromaštva, u skladu s kriterijima koje su uspostavile, uzimajući u obzir svoje dostupne prakse u tom području, zahtijevajući, u mjeri u kojoj je to primjereno, da se dio mjera energetske učinkovitosti u okviru njihovih nacionalnih sustava obveze energetske učinkovitosti, alternativnih mjera politike, ili programa ili mjera financiranih u okviru nacionalnog fonda za energetske učinkovitost

prioritetno provedu među ranjivim kućanstvima, uključujući ona pogođena energetske siromaštvom i, prema potrebi, u socijalnom stanovanju.

Ugovorne strane uključuju informacije o ishodu mjera za smanjenje energetske siromaštva u kontekstu ove Direktive u svoja izvješćima o napretku u provedbi integriranih nacionalnih energetskih i klimatskih planova u skladu s Uredbom (EU) 2018/1999, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/14/MC-EnC.

12. Ugovorne strane dokazuju da se u slučaju preklapanja učinka mjera politike ili pojedinačnih mjera uštede energije ne uračunavaju dvaput.

Članak 7.a

Sustavi obveze energetske učinkovitosti

1. Ako Ugovorne strane odluče ispuniti svoje obveze ostvarivanja iznosa uštede zahtijevanog u skladu s člankom 7. stavkom 1. putem sustava obveze energetske učinkovitosti, one osiguravaju da stranke obveznice iz stavka 2. ovog članka koje posluju na državnom području pojedinačne Ugovorne strane, ne dovodeći u pitanje članak 7. stavke 4. i 5. ispune svoj zahtjev u vezi s kumulativnom uštedom energije u krajnjoj potrošnji kako je utvrđen u članku 7. stavku 1.

Ako je primjenjivo, Ugovorne strane mogu odlučiti da stranke obveznice ispune tu uštedu, u cijelosti ili djelomično, kao doprinos nacionalnom fondu za energetske učinkovitost u skladu s člankom 20. stavkom 6.

2. Ugovorne strane na temelju objektivnih i nediskriminirajućih kriterija imenuju stranke obveznice među distributerima energije, poduzećima za maloprodaju energije i distributerima goriva za prijevoz ili poduzećima za maloprodaju goriva za prijevoz koji posluju na njihovu državnom području. Stranke obveznice ostvaruju iznos uštede energije potreban za ispunjavanje obveze među krajnjim kupcima, koje određuje Ugovorna strana, neovisno o izračunu provedenom u skladu s člankom 7. stavkom 1., ili, ako Ugovorne strane tako odluče, putem potvrđene uštede koja potječu od drugih stranaka kako je opisano u ovom članku stavku 6. točki (a) ovog članka.

3. Ako su poduzeća za maloprodaju energije imenovana strankama obveznicama na temelju stavka 2., Ugovorne strane osiguravaju da poduzeća za maloprodaju energije pri ispunjavanju svoje obveze ne stvaraju prepreke koje potrošačima otežavaju prelazak s jednog dobavljača na drugi.

4. Ugovorne strane izražavaju iznos uštede energije koji se zahtijeva od svake stranke obveznice u krajnjoj potrošnji energije ili u potrošnji primarne energije. Metoda odabrana za iskazivanje iznosa uštede energije koji se zahtijeva upotrebljava se i za izračun uštede koju iskazuju stranke obveznice. Primjenjuju se faktori konverzije utvrđeni u Prilogu IV.

5. Ugovorne strane uspostavljaju sustave mjerenja, nadzora i provjere u okviru kojih se provodi dokumentirana provjera na temelju barem statistički značajnog udjela i reprezentativnog uzorka mjera za poboljšanje energetske učinkovitosti koje su uspostavile stranke obveznice. Ti se mjerenje, nadzor i provjera provode neovisno o strankama obveznicama.

6. U okviru sustava obveze energetske učinkovitosti Ugovorne strane mogu učiniti jedno ili oboje od sljedećeg:

(a) dopustiti strankama obveznicama da u svoju obvezu uračunaju certificirane uštede energije koje su ostvarili pružatelji energetskih usluga ili druge treće strane, među ostalim ako stranke obveznice putem tijela koja je odobrila država ili putem javnih tijela promiču

mjere koje mogu, uključivati formalna partnerstva i mogu se kombinirati s drugim izvorima financiranja. Ako to dopuste, Ugovorne strane osiguravaju da se certifikacija uštede energije odvija u skladu s postupkom odobrenja koji je uspostavljen u Ugovornim stranama, koji je jasan, transparentan i otvoren za sve sudionike na tržištu i koji je usmjeren na smanjenje troškova certifikacije;

- (b) dopustiti da stranke obveznice računaju uštede ostvarene određene godine kao da su ostvarene u bilo kojoj od četiri prethodne ili tri sljedeće godine ako to nije dulje od isteka razdobljâ obveza iz članka 7. stavka 1.

Ugovorne strane procjenjuju učinak izravnih i neizravnih troškova sustava obveze energetske učinkovitosti na konkurentnost energetske intenzivnih industrija izloženih međunarodnom tržišnom natjecanju i, prema potrebi, poduzimaju mjere za smanjenje tog učinka.

7. Jednom godišnje Ugovorne strane objavljuju ostvarene uštede energije prema pojedinačnim strankama obveznicama ili prema svakoj od potkategorija stranaka obveznica, kao i ukupno u okviru sustava.

Članak 7.b

Alternativne mjere politike

1. Ako Ugovorne strane odluče ispuniti svoje obveze ostvarivanja uštede u skladu s člankom 7. stavkom 1. putem alternativnih mjera politike, one osiguravaju, ne dovodeći u pitanje članak 7. stavke 4. i 5. da se ušteda energije koja se zahtijeva u skladu s člankom 7. stavkom 1. ostvaruje među krajnjim kupcima.

2. Za sve mjere, osim onih koje se odnose na oporezivanje, Ugovorne strane uvode sustave mjerenja, nadzora i provjere u okviru kojih se izvršava dokumentirana provjera barem statistički značajnog udjela i reprezentativnog uzorka mjera za poboljšanje energetske učinkovitosti koje su uspostavile stranke sudionice ili ovlaštene stranke. Takvo mjerenje, nadzor i provjera provode se neovisno o strankama sudionicama ili ovlaštenim strankama.

Članak 8.

Energetski pregledi i sustavi gospodarenja energijom

1. Ugovorne strane promiču među svim krajnjim kupcima dostupnost visokokvalitetnih energetske pregleda koji su troškovno učinkoviti i:

- (a) koje neovisno provode kvalificirani i/ili akreditirani stručnjaci u skladu s kvalifikacijskim kriterijima; ili
- (b) koje provode i nadziru neovisna tijela na temelju nacionalnog zakonodavstva.

Energetske preglede iz prvog podstavka mogu provoditi unutarnji stručnjaci ili energetske revizori pod uvjetom da je predmetna Ugovorna strana uspostavila sustav kojim se osigurava i provjerava njihova kakvoća, uključujući prema potrebi godišnji nasumični odabir barem statistički značajnog postotka svih energetske pregleda koje su proveli.

Kako bi se zajamčila visoka kakvoća energetske pregleda i sustava gospodarenja energijom, Ugovorne strane utvrđuju transparentne i nediskriminirajuće minimalne kriterije za energetske preglede na temelju Priloga VI.

Energetski pregledi ne uključuju klauzule o zabrani prijenosa nalaza pregleda kvalificiranom/akreditiranom pružatelju energetske usluga ako se korisnik tome ne protivi.

2. **Ugovorne strane** razvijaju programe kojima potiču provedbu energetske pregleda u MSP-ovima te naknadnu provedbu preporuka iz tih pregleda.

Na temelju transparentnih i nediskriminirajućih kriterija i ne dovodeći u pitanje pravo Unije o državnim potporama, **Ugovorne strane** mogu uspostaviti sustave potpore MSP-ovima, uključujući u slučaju sklapanja dobrovoljnih sporazuma, za pokrivanje troškova energetske pregleda i provedbu troškovno visokoučinkovitih preporuka iz energetske pregleda ako se provode predložene mjere.

Ugovorne strane skreću pažnju MSP-ova, uključujući putem odgovarajućih posredničkih organizacija koje ih zastupaju, na konkretne primjere kako sustavi gospodarenja energijom mogu pomoći njihovom poslovanju. Komisija i **Tajništvo Energetske zajednice** pomažu **Ugovornim stranama** pružajući im potporu pri razmjeni najboljih praksi u ovom području.

3. **Ugovorne strane** također razvijaju programe za podizanje svijesti među kućanstvima o koristima takvih pregleda putem odgovarajućih savjetodavnih službi.

Ugovorne strane potiču programe osposobljavanja za kvalifikaciju energetske revizora kojima se osigurava da je na raspolaganju dovoljan broj stručnjaka.

4. **Ugovorne strane** osiguravaju da u poduzećima koja nisu MSP-ovi energetske pregled na neovisan i troškovno učinkovit način provedu kvalificirani i/ili akreditirani stručnjaci ili da ga provedu i nadziru neovisna tijela na temelju nacionalnog zakonodavstva do **5. studenog 2018.** i najmanje svake četiri godine od datuma prethodnog energetske pregleda.

5. Smatra se da energetske pregledi udovoljavaju zahtjevima iz stavka 4. ako se provode na neovisan način, u skladu s minimalnim kriterijima na temelju Priloga VI., i ako se provode prema dobrovoljnim sporazumima sklopljenima između organizacija dionika i imenovanog tijela te ako ih nadzire predmetna **Ugovorna strana**, druga tijela na koja su nadležna tijela prenijela odgovarajuću odgovornost ili Komisija.

Pristup sudionika na tržištu koji nude energetske usluge temelji se na transparentnim i nediskriminirajućim kriterijima.

6. Poduzeća koja nisu MSP-ovi i koja provode sustav gospodarenja energijom ili sustav upravljanja okolišem, koji ovjerava neovisno tijelo u skladu s relevantnim europskim ili međunarodnim normama, izuzeta su od primjene zahtjeva iz stavka 4., pod uvjetom da **Ugovorne strane** osiguraju da predmetni sustav upravljanja uključuje energetske pregled u skladu s minimalnim kriterijima na temelju Priloga VI.

7. Energetske pregledi mogu biti samostalni ili dio šire okolišne revizije. **Ugovorne strane** mogu zahtijevati da dio energetske pregleda čini procjena tehničke i gospodarske izvedivosti priključenja na postojeću ili planiranu mrežu centraliziranog grijanja ili hlađenja.

Ne dovodeći u pitanje pravo Unije o državnim potporama, **Ugovorne strane** mogu provesti programe poticaja i potpora za provedbu preporuka iz energetske pregleda i sličnih mjera.

Članak 9.

Mjerenje plina i električne energije

1. **Ugovorne strane** osiguravaju da, u mjeri u kojoj je to tehnički izvedivo, financijski razumno i razmjerno u odnosu na potencijalnu uštedu energije, krajnji kupci električne energije i prirodnog plina po konkurentnim cijenama dobiju pojedinačna brojila koja točno odražavaju njihovu stvarnu potrošnju energije i koja daju informacije o stvarnom vremenu uporabe.

Takva pojedinačna brojila po konkurentnim cijenama osiguravaju se prilikom:

- (a) zamjene postojećeg brojila, osima ako je to tehnički neizvedivo ili troškovno neučinkovito u odnosu na dugoročnu procijenjenu potencijalnu uštedu;
 - (b) postavljanja novog priključka u novoj zgradi ili ako je zgrada podvrgnuta velikim radovima obnove kako je utvrđeno u Direktivi 2010/31/EU, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2010/02/MC-EnC.
2. Ako i u mjeri u kojoj primjenjuju inteligentne sustave mjerenja i uvode pametna brojila za prirodni plin i/ili električnu energiju u skladu s direktivama 2009/72/EZ i 2009/73/EZ, kako su prilagođene i usvojene Odlukom Ministarskog vijeća 2011/02/MC-EnC, Ugovorne strane:
- (a) osiguravaju da sustavi mjerenja krajnjim kupcima pružaju informacije o stvarnom vremenu uporabe i da su ciljevi energetske učinkovitosti i koristi za krajnje kupce potpuno uzeti u obzir prilikom uspostavljanja minimalnih funkcionalnosti brojila i određivanja obveza sudionika na tržištu;
 - (b) osiguravaju sigurnost pametnih brojila i podatkovnih komunikacija te privatnost krajnjih kupaca u skladu s relevantnim zakonodavstvom Unije o zaštiti podataka i privatnosti;
 - (c) u slučaju električne energije i na zahtjev krajnjeg kupca, zahtijevaju od pružatelja usluga mjerenja da osiguraju da brojilo ili brojila mogu uzimati u obzir električnu energiju prenesenu u mrežu iz prostorija krajnjeg kupca;
 - (d) osiguravaju da na zahtjev krajnjih kupaca podaci o mjerenju predaje i preuzimanja električne energije budu dostupni krajnjim kupcima ili trećoj osobi koja djeluje u ime krajnjeg kupca u lako razumljivom obliku koji se može koristiti za usporedbu ponuda pod jednakim uvjetima;
 - (e) zahtijevaju da se u trenutku postavljanja pametnih brojila kupcima pruže odgovarajući savjeti i informacije, posebno u vezi s njihovim punim potencijalom u pogledu upravljanja očitavanjem brojila i praćenjem potrošnje energije.
3. <...>

Članak 9.a

Mjerenje za grijanje, hlađenje i toplu vodu u kućanstvu

1. Ugovorne strane osiguravaju da krajnji kupci centraliziranoga grijanja, centraliziranog hlađenja i tople vode u kućanstvima po konkurentnim cijenama dobiju brojila koja točno odražavaju njihovu stvarnu potrošnju energije.
2. Ako se zgrada opskrbljuje grijanjem, hlađenjem ili toplom vodom u kućanstvu iz centralnog izvora kojim se opslužuje više zgrada ili iz sustava za centralizirano grijanje ili centralizirano hlađenje, brojilo se postavlja na izmjenjivaču topline ili mjestu isporuke.

Članak 9.b

Zasebno mjerenje i raspodjela troškova za grijanje i hlađenje te toplu vodu u kućanstvu

1. U zgradama s više stanova i višenamjenskim zgradama koje imaju centralni izvor grijanja ili centralni izvor hlađenja ili se opskrbljuju iz sustava za centralizirano grijanje ili centralizirano hlađenje pojedinačna brojila ugrađuju se radi mjerenja potrošnje toplinske energije, energije za hlađenje ili tople vode u kućanstvu u svakoj jedinici ako je to tehnički izvedivo i troškovno učinkovito u smislu razmjernosti u odnosu na potencijalne uštede energije.

Ako uporaba pojedinačnih brojila nije tehnički izvediva ili ako nije troškovno učinkovita za mjerenje potrošnje topline u svakoj jedinici, upotrebljavaju se pojedinačni razdjelnici troškova

grijanja za mjerenje potrošnje topline na svakom radijatoru, osim ako dotična Ugovorna strana dokaže da bi postavljanje takvih razdjelnika troškova grijanja bilo troškovno neučinkovito. U tim se slučajevima mogu razmotriti alternativne troškovno učinkovite metode mjerenja potrošnje topline. Svaka Ugovorna strana jasno određuje i objavljuje opće kriterije, metodologije i/ili postupke kako bi se utvrdili uvjeti tehničke neizvedivosti i troškovne neučinkovitosti.

2. U novim zgradama s više stanova i u stambenim dijelovima novih višenamjenskih zgrada koje su opremljene centralnim izvorom grijanja za toplu vodu u kućanstvu ili koje se opskrbljuju iz sustava centraliziranoga grijanja, pojedinačna brojila, neovisno o stavku 1. prvom podstavku, postavljaju se za toplu vodu u kućanstvu.

3. Ako se zgrade s više stanova ili višenamjenske zgrade opskrbljuju iz sustava centraliziranoga grijanja ili centraliziranog hlađenja ili ako u takvim zgradama prevladavaju vlastiti zajednički sustavi grijanja ili hlađenja, Ugovorne strane osiguravaju da imaju transparentna, javno dostupna nacionalna pravila za raspodjelu troškova potrošnje grijanja, hlađenja i tople vode u kućanstvu u takvim zgradama kako bi osigurale transparentnost i točnost izračunavanja individualne potrošnje. Prema potrebi takva pravila uključuju smjernice za način raspodjele troškova energije koja se upotrebljava za sljedeće:

- (a) toplu vodu u kućanstvima;
- (b) toplinu koju ispuštaju instalacije u zgradi i za potrebe grijanja zajedničkih prostora, ako su stubišta i hodnici opremljeni radijatorima;
- (c) za potrebe grijanja ili hlađenja stanova.

Članak 9.c

Zahtjev za očitanjem na daljinu

1. Za potrebe članka 9.a i 9.b brojila i razdjelnici troškova grijanja ugrađeni nakon 30. listopada 2023. moraju biti uređaji su koji se mogu očitati na daljinu. Uvjeti tehničke izvedivosti i troškovne učinkovitosti iz članka 9.b stavka 1. i dalje se primjenjuju.

2. Brojila i razdjelnici troškova grijanja koji se ne mogu očitati na daljinu, ali su već postavljeni, moraju se naknadno prilagoditi tako da se mogu očitati na daljinu ili zamijeniti uređajima koji se mogu očitati na daljinu do 1. siječnja 2030., osim ako dotična Ugovorna strana dokaže da to nije troškovno učinkovito.

Članak 10.

Informacije o obračunu za plin i električnu energiju

1. Ako krajnji kupci nemaju pametna brojila iz Direktive 2019/944/EU, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2021/13/MC-EnC, i Direktive 2009/73/EZ, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2011/02/MC-EnC, Ugovorne strane do 30. studenog 2017. osiguravaju da su informacije o obračunu pouzdane, točne i utemeljene na stvarnoj potrošnji električne energije i plina, u skladu s Prilogom VII. točkom 1.1., ako je to tehnički izvedivo i gospodarski opravdano.

Ova se obveza može ispuniti pomoću sustava redovitog samoočitavanja od strane krajnjih kupaca prilikom kojeg krajnji kupci obavješćuju dobavljača energije o rezultatima očitavanja brojila. Obračun se temelji na procijenjenoj potrošnji ili paušalnom iznosu samo ako krajnji kupac nije dostavio rezultate očitavanja brojila za određeno obračunsko razdoblje.

2. Brojilima postavljenima u skladu s direktivama 2009/72/EZ i 2009/73/EZ, kako su prilagođene i usvojene Odlukom Ministarskog vijeća 2011/02/MC-EnC, osiguravaju se točne

informacije o obračunu na temelju stvarne potrošnje. **Ugovorne strane** osiguravaju da krajnji kupci imaju mogućnost jednostavnog pristupa dodatnim informacijama o prethodnoj potrošnji čime im se omogućuju detaljne samoprovjere.

Dodatne informacije o prethodnoj potrošnji uključuju:

- (a) kumulativne podatke za najmanje tri prethodne godine ili za razdoblje od početka ugovora o opskrbi ako je ono kraće. Podaci odgovaraju razdobljima za koja su na raspolaganju informacije o redovitom obračunu; i
 - (b) detaljne podatke u skladu s vremenom uporabe za bilo koji dan, tjedan, mjesec i godinu. Navedeni se podaci stavljaju na raspolaganje krajnjem kupcu putem interneta ili sučelja brojila za razdoblje od najmanje prethodna 24 mjeseca ili za razdoblje od početka ugovora o opskrbi ako je ono kraće.
3. Neovisno o tome jesu li postavljena pametna brojila ili nisu, **Ugovorne strane**:
- (a) zahtijevaju da, u mjeri u kojoj su dostupne informacije o obračunu električne energije i prethodnoj potrošnji krajnjih kupaca, one na njihov zahtjev budu stavljene na raspolaganje pružatelju energetske usluga kojeg odredi krajnji kupac;
 - (b) osiguravaju da se krajnjim kupcima ponudi mogućnost primanja informacija o obračunu i računa u elektroničkom obliku te da na zahtjev dobiju jasno i razumljivo objašnjenje o tome kako je izrađen njihov račun, posebno ako se računi ne temelje na stvarnoj potrošnji;
 - (c) osiguravaju da su uz račun dostupne i odgovarajuće informacije kako bi krajnji kupci dobili detaljno izvješće o trenutnim troškovima energije u skladu s Prilogom VII.;
 - (d) mogu na zahtjev krajnjeg kupca odrediti da se informacije sadržane u takvim računima ne smatraju zahtjevom za plaćanje; U takvim slučajevima **Ugovorne strane** osiguravaju da dobavljači izvora energije ponude fleksibilne aranžmane za stvarno plaćanje;
 - (e) zahtijevaju da se informacije o troškovima energije i procjene troškova energije potrošačima daju na zahtjev, pravodobno i u lako razumljivom obliku, čime se potrošačima omogućuje usporedba ponuda pod jednakim uvjetima.

Članak 10.a

Informacije o obračunu i potrošnji za grijanje, hlađenje i toplu vodu u kućanstvu

1. Ako su ugrađena brojila ili razdjelnici troškova grijanja, **Ugovorne strane** osiguravaju da su informacije o obračunu i potrošnji pouzdane, točne i utemeljene na stvarnoj potrošnji ili rezultatima očitavanja razdjelnika troškova grijanja, u skladu s Prilogom VII.a točkama 1. i 2. za sve krajnje korisnike, odnosno za fizičke ili pravne osobe koje kupuju energiju za grijanje, hlađenje ili toplu vodu u kućanstvu za vlastitu krajnju uporabu, ili fizičke ili pravne osobe koje se koriste pojedinačnom zgradom ili jedinicom u zgradi s više stanova ili višenamjenskoj zgradi koja se opskrbljuje grijanjem, hlađenjem ili toplom vodom u kućanstvu iz centralnog izvora, bez postojanja izravnog ili pojedinačnog ugovora s dobavljačem energije.

Ta se obveza može, ako tako propiše Ugovorna strana, osim u slučaju zasebnog mjerenja potrošnje na temelju razdjelnika troškova grijanja na temelju članka 9.b, ispuniti s pomoću sustava redovitog samoočitavanja prilikom kojeg krajnji kupac ili krajnji korisnik dostavlja rezultate očitavanja svojeg brojila. Obračun se temelji na procijenjenoj potrošnji ili paušalnom iznosu samo ako krajnji kupac ili krajnji korisnik nije dostavio rezultate očitavanja brojila za određeno obračunsko razdoblje.

2. **Ugovorne strane**:

- (a) ako su dostupne informacije o obračunu energije i prethodnoj potrošnji ili rezultatima očitavanja razdjelnika troškova grijanja krajnjih korisnika, zahtijevaju da se one na zahtjev krajnjeg korisnika stave na raspolaganje pružatelju energetske usluga kojeg odredi krajnji korisnik;
- (b) osiguravaju da se krajnjim kupcima ponudi mogućnost primanja informacija o obračunu i računa u elektroničkom obliku;
- (c) osiguravaju da svi krajnji korisnici u skladu s Prilogom VII.a točkom 3. uz račun prime jasne i razumljive informacije; i
- (d) promiču kibersigurnost i osiguravaju da je zaštita privatnosti i podataka krajnjih korisnika u skladu s primjenjivim pravom Energetske zajednice.

Ugovorne strane mogu propisati da se na zahtjev krajnjeg kupca pružanje informacija o obračunu ne smatra zahtjevom za plaćanje. U takvim slučajevima Ugovorne strane osiguravaju da budu ponuđeni fleksibilni aranžmani za stvarno plaćanje.

3. Ugovorne strane odlučuju o tome tko će biti odgovoran za pružanje informacija iz stavaka 1. i 2. krajnjim korisnicima koji nemaju izravan ili pojedinačan ugovor s dobavljačem energije.

Članak 11.

Troškovi pristupa informacijama o mjerenju i obračunu za električnu energiju i plin

Ugovorne strane osiguravaju da krajnji kupci sve svoje račune i informacije o obračunu za potrošnju energije dobivaju besplatno te da krajnji kupci imaju pristup svojim podacima o potrošnji na odgovarajući način i bez plaćanja.

Članak 11.a

Troškovi pristupa informacijama o mjerenju, obračunu i potrošnji za grijanje, hlađenje i toplu vodu u kućanstvu

1. Ugovorne strane osiguravaju da krajnji korisnici sve svoje račune i informacije o obračunu potrošnje energije dobivaju besplatno te da krajnji korisnici imaju pristup svojim podacima o potrošnji na odgovarajući način i bez plaćanja.

2. Neovisno o stavku 1. ovog članka troškovi informacija o obračunu individualne potrošnje grijanja, hlađenja i tople vode u kućanstvu u zgradama s više stanova i višenamjenskim zgradama raspodjeljuju se na neprofitnoj osnovi u skladu s člankom 9.b. Troškovi proizšli iz dodjele tog zadatka trećoj strani, kao što je pružatelj usluga ili lokalni dobavljač energije, a koji obuhvaćaju mjerenje, raspodjelu i izračun stvarne individualne potrošnje u takvim zgradama mogu se prenijeti na krajnje korisnike u mjeri u kojoj su takvi troškovi opravdani.

3. Da bi se osigurali razumni troškovi za usluge zasebnog mjerenja kako je navedeno u stavku 2., Ugovorne strane mogu potaknuti tržišno natjecanje u tom sektoru usluga poduzimanjem odgovarajućih mjera, kao što su preporučivanje ili na drugi način promicanje upotrebe natječaja i/ili upotrebe interoperabilnih uređaja i sustava kojima se olakšava promjena pružatelja usluga.

Članak 12.

Program za obavješćivanje i osnaživanje potrošača

1. Ugovorne strane poduzimaju odgovarajuće mjere kako bi male potrošače energije, uključujući kućanstva, potaknule na učinkovitu uporabu energije i olakšale im je. Navedene mjere mogu biti dio nacionalne strategije.

2. Za potrebe stavka 1. navedene mjere uključuju jedan ili više elemenata navedenih pod točkom (a) ili (b):

- (a) niz instrumenata i politika za poticanje promjena u ponašanju koji mogu uključivati:
 - i. fiskalne poticaje;
 - ii. pristup financiranju, financijskoj potpori ili subvencijama;
 - iii. pružanje informacija;
 - iv. projekte koji služe kao primjer;
 - v. aktivnosti na radnom mjestu;
- (b) načine i sredstva za uključivanje potrošača i organizacija potrošača tijekom mogućeg uvođenja pametnih brojala putem priopćenja o:
 - i. troškovno učinkovitim i lako ostvarivim promjenama u uporabi energije;
 - ii. informacijama o mjerama za povećanje energetske učinkovitosti.

Članak 13. **Sankcije**

Ugovorne strane utvrđuju pravila o sankcijama primjenjivima u slučaju nepoštovanja nacionalnih odredaba donesenih u skladu s člancima od 7. do 11. i člankom 18. stavkom 3. te poduzimaju mjere potrebne za osiguravanje njihove provedbe. Predviđene sankcije moraju biti učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće. **Ugovorne strane** obavješćuju **Tajništvo Energetske zajednice** o tim odredbama do **15. listopada 2017.**, a o svim naknadnim izmjenama koje se na njih odnose obavješćuju **ga** bez odlaganja.

POGLAVLJE III. **UČINKOVITOST U OPSKRBI ENERGIJOM**

Članak 14. **Poticanje učinkovitosti u grijanju i hlađenju**

1. **Ugovorne strane** do **30. studenog 2018.** provode sveobuhvatnu procjenu potencijala za primjenu visokoučinkovite kogeneracije i učinkovitog centraliziranog grijanja i hlađenja koja sadrži informacije utvrđene u Prilogu VIII. i o tome obavješćuju **Tajništvo Energetske zajednice**. Ako su već provele istovrsnu procjenu, o tome obavješćuju **Tajništvo Energetske zajednice**.

<...>

Na zahtjev Komisije procjena se ažurira i dostavlja Komisiji svakih pet godina. Svaki takav zahtjev Komisija podnosi najmanje godinu dana prije isteka roka.

2. **Ugovorne strane** donose politike kojima se potiče da se na lokalnoj i regionalnoj razini vodi računa o mogućnostima uporabe učinkovitih sustava grijanja i hlađenja, posebno onih temeljenih na visokoučinkovitoj kogeneraciji. U obzir se uzima potencijal za razvoj lokalnih i regionalnih tržišta toplinske energije.

3. Za potrebe procjene iz stavka 1., **Ugovorne strane** provode analizu troškova i koristi za svoje državno područje koja se temelji na klimatskim uvjetima, gospodarskoj izvedivosti i tehničkoj prikladnosti u skladu s Prilogom IX. dijelom 1. Analiza troškova i koristi doprinosi lakšem utvrđivanju, u smislu izvora i troškova, najučinkovitijih rješenja za ispunjavanje potreba

za grijanjem i hlađenjem. Navedena analiza troškova i koristi može biti dio procjene okoliša u skladu s Direktivom 2001/42/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 27. lipnja 2001. o procjeni učinaka određenih planova i programa na okoliš.

4. Ako se na temelju procjene iz stavka 1. i analize iz stavka 3. utvrdi potencijal za primjenu visokoučinkovite kogeneracije i/ili učinkovitog centraliziranog grijanja i hlađenja čije su koristi veće od troškova, **Ugovorne strane** poduzimaju odgovarajuće mjere za razvoj infrastrukture za učinkovito grijanje i hlađenje i/ili za omogućavanje razvoja visokoučinkovite kogeneracije i uporabe grijanja i hlađenja iz otpadne topline i obnovljivih izvora energije u skladu sa stavcima 1., 5. i 7.

Ako se na temelju procjene iz stavka 1. i analize iz stavka 3. ne utvrdi potencijal čije su koristi veće od troškova, uključujući administrativne troškove provedbe analize troškova i koristi iz stavka 5., predmetna **Ugovorna strana** može izuzeti postrojenja iz zahtjeva utvrđenih u tom stavku.

5. **Ugovorne strane** osiguravaju provedbu analize troškova i koristi u skladu s Prilogom IX. dijelom 2. ako se nakon **15. listopada 2017.:**

- (a) planira novo toplinsko postrojenje za proizvodnju električne energije s ukupnom toplinskom snagom većom od 20 MW kako bi se procijenili troškovi i koristi osiguranja rada postrojenja kao visokoučinkovitog kogeneracijskog postrojenja;
- (b) u značajnoj mjeri preuređuje postojeće toplinsko postrojenje za proizvodnju električne energije s ukupnom toplinskom snagom većom od 20 MW kako bi se procijenili troškovi i koristi njegove pretvorbe u visokoučinkovitu kogeneraciju;
- (c) planira ili u značajnoj mjeri preuređuje industrijsko postrojenje s ukupnom toplinskom snagom većom od 20 MW u kojem se proizvodi otpadna toplina na korisnoj temperaturnoj razini kako bi se procijenili troškovi i koristi iskorištavanja otpadne topline radi udovoljavanja gospodarski opravdanoj potražnji, uključujući putem kogeneracije, i priključivanja tog postrojenja na mrežu za centralizirano grijanje i hlađenje;
- (d) planira nova mreža za centralizirano grijanje i hlađenje ili ako se u postojećoj mreži za centralizirano grijanje ili hlađenje planira novo postrojenje za proizvodnju energije s ukupnom toplinskom snagom većom od 20 MW ili ako se u značajnoj mjeri preuređuje takvo postojeće postrojenje kako bi se procijenili troškovi i koristi iskorištavanja otpadne topline iz susjednih industrijskih postrojenja.

Postavljanje opreme za hvatanje ugljikovog dioksida proizvedenog u postrojenju za izgaranje s ciljem njegova geološkog skladištenja kako je predviđeno Direktivom 2009/31/EZ ne smatra se preuređenjem u smislu točaka (b), (c) i (d) ovog stavka.

Ugovorne strane mogu zahtijevati da se analiza troškova i koristi iz točaka (c) i (d) provede u suradnji s poduzećima odgovornima za rad mreža za centralizirano grijanje i hlađenje.

6. **Ugovorne strane** mogu iz stavka 5. izuzeti:

- (a) postrojenja za proizvodnju električne energije koja se koriste kod vršnih opterećenja i postrojenja za proizvodnju rezervne električne energije za koja se planira da će raditi manje od 1 500 radnih sati godišnje kao tekući prosjek u razdoblju od pet godina na temelju postupka provjere koji utvrđuju **Ugovorne strane** i kojim se osigurava ispunjavanje ovog kriterija za izuzeće;
- (b) nuklearne elektrane;
- (c) postrojenja koja moraju biti smještena u blizini mjesta geološkog skladištenja odobrenog u skladu s Direktivom 2009/31/EZ.

Ugovorne strane također mogu odrediti pragove, iskazane kao iznos dostupne korisne otpadne topline, potražnja za toplinskom energijom ili udaljenosti između industrijskih postrojenja i mreža za centralizirano grijanje, radi izuzimanja pojedinačnih postrojenja iz odredaba stavka 5. točaka (c) i (d).

Ugovorne strane obavješćuju Tajništvo Energetske zajednice o izuzećima usvojenima na temelju ovog stavka do 15. listopada 2017. te o svim njihovim naknadnim izmjenama nakon toga.

7. Ugovorne strane donose kriterije za odobrenje iz članka 7. Direktive 2009/72/EZ, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2011/02/MC-EnC, ili kriterije za istovjetnu dozvolu kako bi:

- (a) uzele u obzir ishod sveobuhvatne procjene iz stavka 1.;
- (b) osigurale ispunjavanje zahtjeva iz stavka 5.; i
- (c) uzele u obzir ishod analize troškova i koristi iz stavka 5.

8. Ugovorne strane mogu na temelju kriterija za odobrenje i kriterija za dozvolu iz stavka 7. izuzeti pojedinačna postrojenja iz zahtjeva za provedbu opcija čije su koristi veće od troškova ako za to postoje imperativni pravni, vlasnički ili financijski razlozi. U tom slučaju dotična Ugovorna strana Tajništvu Energetske zajednice dostavlja svoju odluku s obrazloženjem u roku od tri mjeseca od dana donošenja.

9. Stavci 5., 6., 7. i 8. ovog članka primjenjuju se na postrojenja obuhvaćena Direktivom 2010/75/EU, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2013/06/MC-EnC, ne dovodeći u pitanje zahtjeve te direktive.

10. Na temelju usklađenih referentnih vrijednosti učinkovitosti iz Priloga II. točke (f), Ugovorne strane osiguravaju da se podrijetlo električne energije proizvedene iz visokoučinkovite kogeneracije može jamčiti na temelju objektivnih, transparentnih i nediskriminirajućih kriterija koje utvrđuje svaka Ugovorna strana. One osiguravaju da je navedeno jamstvo o podrijetlu usklađeno sa zahtjevima i da sadrži najmanje informacije navedene u Prilogu X. Ugovorne strane uzajamno priznaju svoja jamstva o podrijetlu, isključivo kao dokaz informacija iz ovog stavka. Svako odbijanje priznavanja jamstva o podrijetlu kao takvog dokaza, posebno zbog razloga povezanih sa sprečavanjem prijevara, mora se temeljiti na objektivnim, transparentnim i nediskriminirajućim kriterijima. Ugovorne strane obavješćuju Tajništvo Energetske zajednice o takvom odbijanju i razlozima. Kod odbijanja priznanja jamstva o podrijetlu, Komisija može donijeti odluku kojom obvezuje na priznanje stranu koja ga odbija, posebno s obzirom na objektivne, transparentne i nediskriminirajuće kriterije na kojima se takvo priznanje temelji.

Komisija je ovlaštena putem delegiranih akata u skladu s člankom 23. ove Direktive preispitati usklađene referentne vrijednosti učinkovitosti utvrđene u Provedbenoj odluci Komisije 2011/877/EU na temelju Direktive 2004/8/EZ do 31. prosinca 2014.

11. Ugovorne strane osiguravaju da je sva raspoloživa potpora kogeneraciji uvjetovana time da je proizvedena električna energija podrijetlom iz visokoučinkovite kogeneracije i da se otpadna toplina učinkovito upotrebljava za ostvarivanje ušteda primarne energije. Javna potpora kogeneraciji, proizvodnji centraliziranog grijanja i mrežama za centralizirano grijanje prema potrebi podliježe pravilima o državnim potporama.

Članak 15.

Pretvorba, prijenos odnosno transport i distribucija energije

1. Ugovorne strane osiguravaju da nacionalna regulatorna tijela za energetiku vode računa o energetskej učinkovitosti pri provedbi regulatornih zadataka navedenih u direktivama

2009/72/EZ i 2009/73/EZ, kako su prilagođene i usvojene Odlukom Ministarskog vijeća 2011/02/MC-EnC, u vezi s njihovim odlukama o radu infrastrukture za plin i električnu energiju.

Ugovorne strane posebno osiguravaju da nacionalna regulatorna tijela za energetiku putem razvoja mrežnih tarifa i propisa u okviru Direktive 2009/72/EZ, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2011/02/MC-EnC, i uzimajući u obzir troškove i koristi svake mjere osiguraju poticaje za mrežne operatore da korisnicima mreže stave na raspolaganje usluge sustava i time im omoguće provedbu mjera za poboljšanje energetske učinkovitosti u kontekstu daljnjeg uvođenja pametnih mreža.

Takve usluge sustava može odrediti operator sustava i one ne smiju imati negativan učinak na sigurnost sustava.

Ugovorne strane za električnu energiju osiguravaju usklađenost propisa o mreži i mrežnih tarifa s kriterijima iz Priloga XI., uzimajući u obzir smjernice i kodekse razvijene na temelju Uredbe (EZ) br. 714/2009, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2011/02/MC-EnC.

2. Ugovorne strane do 15. listopada 2018. osiguravaju:

- (a) provedbu procjene potencijala za povećanje energetske učinkovitosti infrastrukture za plin i električnu energiju, posebno u vezi s prijenosom odnosno transportom, distribucijom, upravljanjem opterećenjem interoperabilnošću te priključivanjem na postrojenja za proizvodnju energije, uključujući mogućnosti pristupa za mikrogeneratore energije;
- (b) utvrđivanje konkretnih mjera i ulaganja za uvođenje troškovno učinkovitih poboljšanja energetske učinkovitosti u mrežnu infrastrukturu, uključujući rokove njihova uvođenja.

2.a Utvrđuju se konkretne mjere i ulaganja za uvođenje troškovno učinkovitih poboljšanja energetske učinkovitosti u mrežnoj infrastrukturi, uključujući rokove njihova uvođenja, prema zajedničkoj metodologiji koju je izradila Europska komisija, kako bi se mrežni operatori potaknuli da smanje gubitke, provedu ulagačke programe za troškovno i energetski učinkovitu infrastrukturu te da na odgovarajući način uzimaju u obzir energetska učinkovitost i fleksibilnost mreže.

3. Ugovorne strane mogu dopustiti komponente programa i struktura tarifa sa socijalnim ciljem za prijenos/transport i distribuciju energije iz mreže, uz uvjet da se svi narušavajući učinci na prijenosni/transportni i distribucijski sustav svedu na nužan minimum i da nisu nerazmjerni socijalnom cilju.

4. Ugovorne strane osiguravaju ukidanje onih poticaja u tarifama prijenosa/transporta i distribucije koji su štetni za cjelokupnu učinkovitost (uključujući energetska učinkovitost) proizvodnje, prijenosa/transporta i distribucije energije te opskrbe njome ili onih koji mogu onemogućiti sudjelovanje u odgovoru na potražnju na tržištima uravnoteženja ili prilikom nabave pomoćnih usluga. Ugovorne strane osiguravaju da se mrežnim operatorima pružaju poticaji za poboljšanje učinkovitosti u planiranju i radu infrastrukture i, u okviru Direktive 2009/72/EZ, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2011/02/MC-EnC, da tarife dobavljačima omogućuju poboljšanje sudjelovanja potrošača u učinkovitosti sustava, uključujući odgovor na potražnju, ovisno o nacionalnim okolnostima.

5. Ne dovodeći u pitanje članak 16. stavak 2. Direktive 2009/28/EZ i uzimajući u obzir članak 15. Direktive 2009/72/EZ, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2011/02/MC-EnC, te potrebu za osiguravanjem kontinuiteta opskrbe toplinskom energijom, Ugovorne strane osiguravaju da, podložno zahtjevima koji se odnose na očuvanje pouzdanosti i sigurnost mreže temeljenima na transparentnim i nediskriminirajućim kriterijima koje određuju nadležna nacionalna tijela, operatori prijenosnih sustava i operatori distribucijskih sustava u okviru odgovornosti za dispečiranje proizvodnih postrojenja na svojem području:

- (a) jamče prijenos i distribuciju električne energije iz visokoučinkovite kogeneracije;
- (b) osiguravaju prioritetni ili zajamčen pristup mreži za električnu energiju iz visokoučinkovite kogeneracije;
- (c) pri dispečiranju postrojenja za proizvodnju električne energije osiguravaju prioritetno odašiljanje električne energije iz visokoučinkovite kogeneracije u mjeri u kojoj to dozvoljava siguran rad nacionalnog elektroenergetskog sustava.

Ugovorne strane osiguravaju jasno i detaljno objašnjenje te objavljivanje pravila koja se odnose na rangiranje različitih prioriteta pristupa i odašiljanja dodijeljenih u njihovim elektroenergetskim sustavima. Pri osiguravanju prioritetnog pristupa ili odašiljanja za visokoučinkovitu kogeneraciju, Ugovorne strane mogu odrediti rangiranje između i unutar različitih vrsta obnovljive energije i visokoučinkovite kogeneracije te u svakom slučaju osiguravaju da prioritetni pristup ili odašiljanje za energiju iz različitih obnovljivih izvora energije nisu ometani.

Pored obveza utvrđenih u prvom podstavku, operatori prijenosnih sustava i operatori distribucijskih sustava ispunjavaju zahtjeve utvrđene u Prilogu XII.

Ugovorne strane mogu posebno olakšati priključivanje na mrežni sustav za električnu energiju iz visokoučinkovite kogeneracije proizvedenu u malim kogeneracijskim i mikrokogeneracijskim jedinicama. Ugovorne strane prema potrebi poduzimaju mjere kojima mrežne operatore potiču da usvoje proces jednostavnog obavješćivanja “postavi i obavijesti” za postavljanje mikrokogeneracijskih jedinica radi pojednostavljenja i skraćivanja postupka odobrenja za pojedinačne građane i instalatere.

6. Podložno zahtjevima koji se odnose na očuvanje pouzdanosti i sigurnosti mreže, Ugovorne strane poduzimaju odgovarajuće mjere kojima osiguravaju da operatori visokoučinkovite kogeneracije mogu ponuditi usluge uravnoteženja i druge operativne usluge na razini operatora prijenosnih sustava ili operatora distribucijskih sustava ako je to tehnički i gospodarski izvedivo s obzirom na način rada visokoučinkovitog kogeneracijskog postrojenja. Operatori prijenosnih sustava i operatori distribucijskih sustava osiguravaju da su takve usluge uključene u proces nadmetanja za usluge koji je transparentan, nediskriminirajući i podložan kontroli.

Ugovorne strane prema potrebi mogu od operatora prijenosnih sustava i operatora distribucijskih sustava zahtijevati da smanjivanjem pristojbi za priključenje i uporabu sustava potiču smještanje visokoučinkovite kogeneracije u blizini područja potražnje.

7. Ugovorne strane mogu proizvođačima električne energije iz visokoučinkovite kogeneracije koji se žele priključiti na mrežu dozvoliti objavu poziva za podnošenje ponuda za radove priključivanja na mrežu.

8. Ugovorne strane osiguravaju da nacionalna regulatorna tijela za energetiku potiču izvore na strani potražnje, kao što je odgovor na potražnju, da osim u nabavi sudjeluju i na veleprodajnim i maloprodajnim tržištima.

Podložno tehničkim ograničenjima svojstvenima upravljanju mrežama, Ugovorne strane osiguravaju da pri ispunjavanju zahtjeva za usluge uravnoteženja i pomoćne usluge operatori prijenosnih sustava i operatori distribucijskih sustava postupaju prema pružateljima odgovora na potražnju, uključujući agregatore, na nediskriminirajući način i u skladu sa svojim tehničkim mogućnostima.

Podložno tehničkim ograničenjima svojstvenima upravljanju mrežama, Ugovorne strane potiču pristup odgovoru na potražnju i njegovo sudjelovanje na tržištima uravnoteženja, rezervi i drugih usluga sustava, između ostalog tako da od nacionalnih regulatornih tijela za energetiku ili, ako se to zahtijeva na temelju njihovih nacionalnih regulatornih sustava, od operatora prijenosnih sustava i operatora distribucijskih sustava zahtijevaju da u bliskoj suradnji s

pružateljima usluga potražnje i potrošačima definiraju tehničke načine za sudjelovanje na navedenim tržištima u skladu s tehničkim zahtjevima tih tržišta i mogućnostima odgovora na potražnju. Takve specifikacije uključuju sudjelovanja agregatora.

9. Pri izvješćivanju u skladu s Direktivom 2010/75/EU, [kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2013/06/MC-EnC](#), i ne dovodeći u pitanje njezin članak 9. stavak 2., Ugovorne strane razmatraju uključivanje informacija o razinama energetske učinkovitosti postrojenja za izgaranje goriva s ukupnom nazivnom ulaznom toplinskom snagom od 50 MW ili više u svjetlu relevantnih najboljih dostupnih tehnika razvijenih u skladu s Direktivom 2010/75/EU, [kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2013/06/MC-EnC](#), i Direktivom 2008/1/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. siječnja 2008. o integriranom sprečavanju i kontroli onečišćenja.

[Ugovorne strane](#) mogu poticati operatore postrojenja iz prvog podstavka na poboljšanje godišnjih prosječnih neto operativnih stopa.

POGLAVLJE IV. **HORIZONTALNE ODREDBE**

Članak 16.

Raspoloživost kvalifikacijskih, akreditacijskih i certifikacijskih sustava

1. Ako nacionalnu razinu tehničke kompetentnosti, objektivnosti i pouzdanosti smatra nedovoljnom, [Ugovorne strane](#) do 31. prosinca 2017. osigurava da certifikacijski i/ili akreditacijski sustavi i/ili jednaki kvalifikacijski sustavi, uključujući prema potrebi odgovarajuće programe osposobljavanja, postanu ili budu dostupni za pružatelje energetske usluga i energetske pregleda te za menadžere u području energetike i instalatere dijelova zgrada povezanih s energijom kako je definirano u članku 2. točki 9. Direktive 2010/31/EU, [kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2010/02/MC-EnC](#).

2. [Ugovorne strane](#) osiguravaju da su sustavi iz stavka 1. transparentni za potrošače, pouzdani i da doprinose nacionalnim ciljevima energetske učinkovitosti.

3. [Ugovorne strane](#) stavljaju na raspolaganje javnosti certifikacijske i/ili akreditacijske sustave ili jednake kvalifikacijske sustave iz stavka 1. te surađuju jedna s drugom i s Komisijom i Tajništvom Energetske zajednice na usporedbi sustava i njihovom priznavanju.

[Ugovorne strane](#) poduzimaju odgovarajuće mjere za upoznavanje potrošača s dostupnošću kvalifikacijskih i/ili certifikacijskih sustava u skladu s člankom 18. stavkom 1.

Članak 17.

Obavješćivanje i osposobljavanje

1. [Ugovorne strane](#) osiguravaju transparentnost informacija o dostupnim mehanizmima za energetske učinkovitost i financijskim i pravnim okvirima te njihovo opsežno širenje svim relevantnim sudionicima na tržištu, kao što su potrošači, građevinari, arhitekti, inženjeri, okolišni i energetske revizori i instalateri dijelova zgrada kako je definirano u Direktivi 2010/31/EU, [kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2010/02/MC-EnC](#).

[Ugovorne strane](#) potiču pružanje informacija bankama i drugim financijskim institucijama o mogućnostima sudjelovanja u financiranju mjera za poboljšanje energetske učinkovitosti, također i putem uspostavljanja javno-privatnih partnerstava.

2. [Ugovorne strane](#) utvrđuju odgovarajuće uvjete kako bi tržišni operatori potrošačima energije mogli pružati odgovarajuće i ciljane informacije i savjete u vezi s energetske učinkovitošću.

3. Komisija preispituje učinak svojih mjera za potporu razvoju platformi, u okviru kojih, između ostalog, europska tijela za socijalni dijalog potiču programe osposobljavanja za energetske učinkovitost, i prema potrebi uvodi daljnje mjere. Komisija potiče europske socijalne partnere na raspravu o energetske učinkovitosti.
4. **Ugovorne strane**, uz sudjelovanje dionika, uključujući lokalna i regionalna tijela, potiču odgovarajuće inicijative za informiranje, podizanje svijesti i osposobljavanje s ciljem obavješćivanja građana o koristima i praktičnim prednostima poduzimanja mjera za poboljšanje energetske učinkovitosti.
5. Komisija potiče razmjenu i opsežno širenje informacija o najboljim praksama energetske učinkovitosti u **Ugovornim stranama**.

Članak 18. **Energetske usluge**

1. **Ugovorne strane** promiču tržište energetske usluga i pristup tom tržištu za MSP-ove na sljedeće načine:
 - (a) širenjem jasnih i lako dostupnih informacija o:
 - i. dostupnim ugovorima o energetske uslugama i klauzulama koje bi trebalo uključiti u takve ugovore kako bi se zajamčili uštede energije i prava krajnjih kupaca;
 - ii. financijskim instrumentima, poticajima, financijskim potporama i zajmovima kojima se podupiru projekti u vezi s uslugama energetske učinkovitosti;
 - (b) poticanjem razvoja oznaka kakvoće, između ostalog putem trgovačkih udruženja;
 - (c) stavljanjem na raspolaganje javnosti i redovitim ažuriranjem popisa dostupnih pružatelja energetske usluga koji su kvalificirani i/ili certificirani i čije su kvalifikacije i/ili certifikacije u skladu s člankom 16. ili osiguravanjem sučelja putem kojeg pružatelji energetske usluga mogu davati informacije;
 - (d) podupiranjem javnog sektora u prihvaćanju ponuda energetske usluga, posebno za preuređenje zgrada, putem:
 - i. osiguravanja obrazaca za ugovore o energetske učinku koji uključuju najmanje stavke navedene u Prilogu XIII.;
 - ii. pružanja informacija o najboljim praksama za ugovore o energetske učinku, uključujući prema potrebi analizu troškova i koristi na temelju pristupa životnog vijeka;
 - (e) <...>
2. **Ugovorne strane** podupiru pravilno funkcioniranje tržišta energetske usluga prema potrebi na sljedeće načine:
 - (a) utvrđivanjem i objavljivanjem točaka za kontakt na kojima krajnji kupci mogu dobiti informacije iz stavka 1.;
 - (b) prema potrebi poduzimanjem mjera za uklanjanje regulatornih i neregulatornih prepreka koje onemogućuju uvođenje ugovora o energetske učinku i drugih modela usluga energetske učinkovitosti za utvrđivanje i/ili provedbu mjera za uštede energije;
 - (c) razmatranjem uspostavljanja ili dodjele uloge neovisnog mehanizma, kao što je ombudsman, kako bi se osigurali učinkovito postupanje s pritužbama i izvansudsko rješavanje sporova proizišlih iz ugovora o energetske uslugama;
 - (d) omogućavanjem neovisnim posrednicima na tržištu da imaju ulogu u poticanju razvoja tržišta na strani potražnje i ponude.

3. **Ugovorne strane** osiguravaju da se distributeri energije, operatori distribucijskih sustava i poduzeća za maloprodaju energije suzdrže od svih aktivnosti kojima se može onemogućiti potražnja za energetske uslugama ili drugim mjerama za poboljšanje energetske učinkovitosti ili njihova isporuka, ili spriječiti razvoj tržišta za takve usluge ili mjere, uključujući sprečavanje pristupa tržištu za konkurente ili zlorabu vladajućeg položaja.

Članak 19.

Druge mjere za poticanje energetske učinkovitosti

1. Ne dovodeći u pitanje osnovna načela vlasničkog i stanarskog prava **Ugovornih strana**, **Ugovorne strane** ocjenjuju i prema potrebi poduzimaju odgovarajuće mjere za uklanjanje regulatornih i neregulatornih prepreka energetske učinkovitosti, posebno u vezi s:

- (a) podjelom poticaja između vlasnika i stanara zgrade ili između više vlasnika kako bi se osiguralo da se zbog činjenice da neće pojedinačno ostvariti sve koristi ili zbog nedostatka pravila za podjelu troškova i koristi između njih, uključujući nacionalna pravila i mjere kojima je uređen proces odlučivanja u nekretninama s više vlasnika, navedene stranke ne odvrate od ulaganja u poboljšanje učinkovitosti koje bi u protivnom proveli;
- (b) pravnim i regulatornim odredbama te administrativnim praksama koje se odnose na javnu nabavu te godišnji proračun i računovodstvo kako bi se osiguralo da se pojedinačna javna tijela ne odvrate od ulaganja u poboljšanje energetske učinkovitosti i smanjenje troškova očekivanog životnog vijeka te od uporabe ugovora o energetskom učinku i drugih mehanizama financiranja s trećim osobama na dugoročnoj ugovornoj osnovi.

Takve mjere za uklanjanje prepreka mogu uključivati osiguravanje poticaja, stavljanje izvan snage ili izmjenu pravnih ili regulatornih odredaba ili donošenje smjernica i interpretativnih priopćenja ili pojednostavljenje administrativnih postupaka. Mjere se mogu kombinirati s odredbama o obrazovanju, osposobljavanju i posebnim informacijama te tehničkoj pomoći u vezi s energetskom učinkovitošću.

2. O ocjenjivanju prepreka i mjera iz stavka 1. Komisija i **Tajništvo Energetske zajednice** se obavješćuju u prvom nacionalnom akcijskom planu za energetsku učinkovitost iz članka 24. stavka 2. Komisija i **Tajništvo Energetske zajednice** potiču razmjenu najboljih nacionalnih praksi s tim u vezi.

Članak 20.

Nacionalni fond za energetsku učinkovitost, financiranje i tehnička podrška

1. Ne dovodeći u pitanje članke 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, **Ugovorne strane** olakšavaju uspostavljanje novih ili uporabu postojećih instrumenata financiranja za mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti kako bi se maksimalno iskoristile pogodnosti financiranja iz više izvora.

2. Komisija prema potrebi izravno ili putem europskih financijskih institucija pomaže **Ugovornim stranama** pri uspostavljanju instrumenata financiranja i sustava tehničke podrške s ciljem povećanja energetske učinkovitosti u različitim sektorima.⁴

⁴ Ministarsko vijeće je na 19. sastanku zadužilo Tajništvo da pomogne Ugovornim stranama u pronalaženju najprikladnijih rješenja za provedbu Direktive, uvažavajući posebne okolnosti Ugovornih strana i stupanj prethodne provedbe u području energetske učinkovitosti. Tajništvo treba predložiti kako najbolje podržati provedbu Direktive, povezujući to s odgovarajućim financiranjem.

3. Komisija i Tajništvo Energetske zajednice⁵ olakšavaju razmjenu najboljih praksi između nadležnih nacionalnih ili regionalnih tijela, na primjer putem godišnjih sastanaka regulatornih tijela, javnih baza podataka s informacijama o provedbi mjera u Ugovornim stranama i usporedbe zemalja.

3.a Kako bi se mobiliziralo privatno financiranje mjera energetske učinkovitosti i energetskih obnova, u skladu s pristupom iz Direktive 2010/31/EU, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2010/02/MC-EnC, Tajništvo vodi dijalog i s javnim i s privatnim financijskim institucijama radi određivanja potencijalnih mjera koje može poduzeti.

3.b Mjere iz stavka 3.a uključuju sljedeće:

- (a) mobiliziranje kapitalnih ulaganja u energetske učinkovitost, uzimajući u obzir šire učinke uštede energije na upravljanje financijskim rizikom;
- (b) osiguravanje boljih podataka o energetske i financijske učinkovitosti na sljedeće načine:
 - i. daljnjim razmatranjem načina na koje se ulaganjima u energetske učinkovitost poboljšavaju temeljne vrijednosti imovine;
 - ii. podržavanjem studija za pristup monetizaciji neenergetskih koristi ulaganja u energetske učinkovitost.

3.c Za potrebe mobiliziranja privatnog financiranja mjera energetske učinkovitosti i energetskih obnova, Ugovorne strane pri provedbi ove Direktive:

- (a) razmatraju načine za bolje iskorištavanje energetskih pregleda iz članka 8. radi utjecaja na donošenje odluka;
- (b) na najbolji način iskorištavaju mogućnosti i alate predložene u okviru inicijative Pametno financiranje za pametne zgrade.

3.d Tajništvo Energetske zajednice do 1. siječnja 2023. dostavlja Ugovornim stranama smjernice o tome kako pokrenuti privatna ulaganja.”.

4. Ugovorne strane mogu uspostaviti nacionalni fond za energetske učinkovitost. Namjena tog fonda je pružanje podrške nacionalnim inicijativama za povećanje energetske učinkovitosti.

5. Ugovorne strane mogu omogućiti da se obveze iz članka 5. stavka 1. ispunjavaju godišnjim doprinosima nacionalnom fondu za energetske učinkovitost u iznosu koji je jednak ulaganjima potrebnim za ispunjavanje navedenih obveza.

6. Ugovorne strane mogu predvidjeti da stranke obveznice svoje obveze iz članka 7. stavka 1. mogu ispuniti u obliku godišnjeg doprinosa nacionalnom fondu za energetske učinkovitost u iznosu koji je jednak ulaganjima potrebnim za ispunjavanje navedenih obveza.

7. Ugovorne strane mogu upotrebljavati svoje prihode od godišnjih emisijskih kvota u skladu s Odlukom br. 406/2009/EZ kako bi razvile inovativne mehanizme financiranja za praktičnu primjenu cilja poboljšanja energetskih svojstava zgrada iz članka 5.

Članak 21.

Faktori konverzije

Za potrebe usporedbe ušteda energije i pretvorbe u usporedivu jedinicu primjenjuju se faktori konverzije utvrđeni u Prilogu IV. osim ako je opravdana uporaba drugih faktora konverzije.

⁵ Potpora Ministarskog vijeća razmjeni najboljih praksi od strane Komisije i Tajništva Energetske zajednice sadržana je u zaključcima njegovog sastanka održanog 16. listopada 2015.

POGLAVLJE V.
ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 22.
Delegirani akti⁶

Tajništvo obavješćuje Stalnu skupinu na visokoj razini o svim delegiranim aktima donesenim u skladu s člankom 22. Direktive 2012/27/EU u roku od tjedan dana od njihova donošenja. Stalna skupina na visokoj razini ovlaštena je u skladu s člankom 53. točkom (d) Ugovora o uspostavi Energetske zajednice za poduzimanje mjera za uključivanje relevantnih delegiranih akata u pravnu stečevinu Energetske zajednice.

Članak 23.
Izvršavanje delegacije

<...>

Članak 24.
Preispitivanje i praćenje provedbe

1. <...>
2. <...>
3. <...>
4. <...>

5. Komisija preispituje stalnu potrebu za mogućnošću izuzeća utvrđenih u članku 14. stavku 6. prvi put tijekom procjene prvog nacionalnog akcijskog plana za energetske učinkovitost i zatim svake tri godine nakon toga. Ako preispitivanje pokaže da bilo koji od kriterija za navedena izuzeća više nije opravdan s obzirom na raspoloživost toplinskog opterećenja i stvarne uvjete rada izuzetih postrojenja, Komisija predlaže odgovarajuće mjere.

6. *Ugovorne strane* u skladu s metodologijom navedenom u Prilogu I. svake godine do 30. travnja *Tajništvu Energetske zajednice* dostavljaju statističke podatke o nacionalnoj proizvodnji električne i toplinske energije iz visokoučinkovite i niskoučinkovite kogeneracije u odnosu na ukupnu proizvodnju toplinske i električne energije. One također dostavljaju godišnje statističke podatke o kogeneracijskim kapacitetima za proizvodnju toplinske i električne energije i gorivima za kogeneraciju te o proizvodnji i kapacitetima centraliziranoga grijanja i hlađenja u odnosu na ukupnu proizvodnju i kapacitete toplinske i električne energije. *Ugovorne strane* dostavljaju statističke podatke o uštedama primarne energije koje se postižu primjenom kogeneracije u skladu s metodologijom navedenom u Prilogu II.

7. *Tajništvo Energetske zajednice* do 30. lipnja 2018. *Ministarskom vijeću Energetske zajednice* dostavlja procjenu iz članka 3. stavka 2. kojoj prema potrebi prilaže prijedloge za daljnje mjere.

8. *Tajništvo Energetske zajednice* do 5. studenog 2018. preispituje učinkovitost provedbe članka 6. i podnosi izvješće *Ministarskom vijeću Energetske zajednice*. Tom se izvješću prema potrebi prilažu prijedlozi za daljnje mjere.

⁶ Sljedeći tekst odgovara članku 6. Odluke Ministarskog vijeća 2021/14/MC-EnC.

9. [Tajništvo Energetske zajednice do 30. svibnja 2019.](#) Ministarskom vijeću Energetske zajednice podnosi izvješće o provedbi članka 7. Tom se izvješću prema potrebi prilaže zakonodavni prijedlog za jednu ili više sljedećih namjena:

- (a) izmjenu krajnjeg datuma utvrđenog u članku 7. stavku 1.;
- (b) preispitivanje zahtjeva utvrđenih u članku 7. stavcima 1., 2. i 3.;
- (c) utvrđivanje dodatnih zajedničkih zahtjeva, posebno u vezi s pitanjima iz članka 7. stavka 7.

10. Komisija do [30. rujna 2020.](#) procjenjuje napredak koji su [Ugovorne strane](#) ostvarile u uklanjanju regulatornih i neregulatornih prepreka iz članka 19. stavka 1. Ta je procjena prema potrebi popraćena prijedlozima za daljnje mjere.

11. <...>

Članak 25.

Internetska platforma

Komisija uspostavlja internetsku platformu za poticanje praktične provedbe ove Direktive na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini. Platforma pruža podršku razmjeni iskustava u vezi s praksama, sustavnim vrednovanjem, aktivnostima umrežavanja i inovativnim praksama.

Članak 26.

Odborski postupak

<...>

Članak 27.

Izmjene i stavljanja izvan snage

1. [Članak 1. Odluke Ministarskog vijeća 2009/05/MC-EnC](#) stavlja se izvan snage od [15. listopada 2017.](#) Iznimno, [članak 4. stavci od 1. do 4. Direktive 2006/32/EZ, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2009/05/MC-EnC, i prilozi I., III. i IV. i dalje će se primjenjivati](#), ne dovodeći u pitanje obveze [Ugovornih strana](#) u vezi s rokovima za njezino prenošenje u nacionalno pravo. [Članak 4. stavci od 1. do 4. i prilozi I., III. i IV. Direktive 2006/32/EZ, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2009/05/MC-EnC, prestaju se primjenjivati s učinkom od 1. siječnja 2020.](#)

<...>

Upućivanja na Direktivu 2006/32/EZ <...> smatraju se upućivanjima na ovu Direktivu i čitaju se u skladu s korelacijskom tablicom iz Priloga XV.

2. [Članak 9. stavci 1. i 2. Direktive 2010/30/EU, kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2010/01/MC-EnC, prestaju se primjenjivati od 15. listopada 2017.](#)

3. <...>

Članak 28.

Prenošenje

1. [Ugovorne strane](#) donose zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom do [31. decembra 2022.](#)

Međutim, svaka Ugovorna strana stavlja na snagu zakone i druge propise koji su potrebni radi usklađivanja s člankom 1. točkama od 5. do 10. te točkama 3. i 4. stavka 2. Priloga ove Direktive do 30. lipnja 2023.⁷

2. Neovisno o prvom stavku, članak 1. stavak 1. i članak 3. stavak 5. ne primjenjuju se dok Ministarsko vijeće Energetske zajednice ne usvoji glavne ciljeve energetske učinkovitosti Energetske zajednice za 2030. i Aneks XX. s nacionalnim mjerilima.⁸

Neovisno o prvom podstavku, Ugovorne strane donose zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s člankom 4., člankom 5. stavkom 1. prvim podstavkom, člankom 5. stavkom 5., člankom 5. stavkom 6., člankom 7. stavkom 9. zadnjim podstavkom, člankom 14. stavkom 6., člankom 19. stavkom 2., člankom 24. stavkom 1. i člankom 24. stavkom 2. te Prilogom V. točkom 4. do datuma koji su u njima navedeni.

One Tajništvu Energetske zajednice odmah dostavljaju tekst tih odredaba.

Kada Ugovorne strane donose ove odredbe, te odredbe prilikom njihove službene objave sadržavaju uputu na ovu Direktivu ili se uz njih navodi takva uputa. Ugovorne strane određuju načine tog upućivanja.

3. Ugovorne strane Tajništvu dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.⁹

Članak 28.a **Prijelazne odredbe**¹⁰

Dok Ministarsko vijeće ne usvoji ciljeve Energetske zajednice za 2030. godinu, uključujući glavni cilj energetske učinkovitosti i/ili ciljeve za energiju i klimu svake Ugovorne strane, prema potrebi, ova se Direktiva primjenjuje na temelju nacionalnih doprinosa ili ciljeva Ugovornih strana ili bilo kojih drugih ambicioznijih doprinosa ili ciljeva koje su poduzele na temelju nacionalnog ili međunarodnog pravnog i/ili političkog akta.

Članak 29. **Stupanje na snagu**¹¹

Ova Direktiva stupa na snagu danom donošenja Odluke 2021/14/MC-EnC [30. studenog 2021.].

Članak 30. **Adresati**

Ova je Direktiva upućena Ugovornim stranama i institucijama Energetske zajednice.

⁷ Ovdje navedeni tekst odgovara članku 2. stavku 1. Odluke Ministarskog vijeća 2021/14/MC-EnC.

⁸ Ovdje navedeni tekst odgovara članku 5. stavku 15. točki 1. Odluke Ministarskog vijeća 2021/14/MC-EnC.

⁹ Ovdje navedeni tekst odgovara članku 2. stavku 2. Odluke Ministarskog vijeća 2021/14/MC-EnC.

¹⁰ Sljedeći tekst odgovara članku 5. stavku 15. točki 2. Odluke Ministarskog vijeća 2021/14/MC-EnC.

¹¹ Tekst naveden u člancima 29. i 30. odgovara članku 10. Odluke Ministarskog vijeća 2021/14/MC-EnC.

PRILOG I.

OPĆA NAČELA ZA IZRAČUN ELEKTRIČNE ENERGIJE IZ KOGENERACIJE

Dio I.

Opća načela

Vrijednosti koje se koriste za izračun električne energije iz kogeneracije određuju se na temelju očekivanog ili stvarnog rada jedinice u uobičajenim pogonskim uvjetima. Kod mikrokogeneracijskih jedinica izračun se može temeljiti na potvrđenim vrijednostima.

- (a) Proizvodnja električne energije iz kogeneracije smatra se jednakom ukupnoj godišnjoj proizvodnji električne energije u jedinici mjereno na izlazu glavnih generatora;
- u kogeneracijskim jedinicama tipa (b), (d), (e), (f), (g) i (h) iz dijela II., cjelokupne godišnje učinkovitosti koju utvrđuju **Ugovorne strane**, na razini od najmanje 75%; i
 - u kogeneracijskim jedinicama tipa (a) i (c) iz dijela II., cjelokupne godišnje učinkovitosti koju utvrđuju **Ugovorne strane**, na razini od najmanje 80%.
- (b) Kod kogeneracijskih jedinica cjelokupne godišnje učinkovitosti ispod vrijednosti iz točke (a) podtočke i. (kogeneracijske jedinice tipa (b), (d), (e), (f), (g) i (h) iz dijela II.) ili cjelokupne godišnje učinkovitosti ispod vrijednosti iz točke (a) podtočke ii. (kogeneracijske jedinice tipa (a) i (c) iz dijela II.) kogeneracija se izračunava u skladu sa sljedećom formulom:

$$E_{\text{CHP}} = H_{\text{CHP}} \times C$$

pri čemu:

E_{CHP} označava količinu električne energije iz kogeneracije,

C označava omjer električne i toplinske energije,

H_{CHP} označava količinu korisne topline iz kogeneracije (izračunanu u tu svrhu kao ukupna proizvodnja toplinske energije umanjena za svu toplinu proizvedenu u odvojenim kotlovima ili izravnim oduzimanjem pare iz parnoga generatora ispred turbine).

Izračun električne energije iz kogeneracije mora se temeljiti na stvarnom omjeru električne i toplinske energije. Ako nije poznat stvarni omjer električne i toplinske energije kogeneracijske jedinice, mogu se, posebno u statističke svrhe, koristiti sljedeće zadane vrijednosti za jedinice tipa (a), (b), (c), (d), i (e) iz dijela II., uz uvjet da je izračunana kogeneracijska električna energija manja ili jednaka ukupnoj proizvodnji električne energije u jedinici:

Tip jedinice	Zadani omjer električne i toplinske energije, C
Kombinirani proces plinske i parne turbine	0,95
Protutlačne parne turbine	0,45
Kondenzacijske parne turbine s oduzimanjem pare	0,45
Plinske turbine s iskorištavanjem otpadne topline	0,55
Motor s unutarnjim izgaranjem	0,75

Ako **Ugovorne strane** uvedu zadane vrijednosti za omjere električne i toplinske energije za jedinice tipa (f), (g), (h), (i), (j) i (k) iz dijela II., takve se zadane vrijednosti objavljuju i o njima se obavješuje **Tajništvo Energetske zajednice**.

- (c) Ako se energetski udio utrošenoga goriva u postupku kogeneracije povraća u kemikalijama i reciklira, taj se udio može oduzeti iz utrošenoga goriva prije izračunavanja cjelokupne učinkovitosti iz točaka (a) i (b).
- (d) **Ugovorne strane** mogu odrediti omjer električne i toplinske energije kao omjer između električne energije i korisne topline u kogeneracijskom pogonu nižeg kapaciteta koristeći radne podatke određene jedinice.
- (e) **Ugovorne strane** mogu za potrebe izračuna u skladu s točkama (a) i (b) koristiti razdoblja izvješćivanja različita od jednogodišnjih.

Dio II.

Kogeneracijske tehnologije obuhvaćene ovom Direktivom

- (a) Kombinirani proces plinske i parne turbine
- (b) Protutlačne parne turbine
- (c) Kondenzacijske parne turbine s oduzimanjem pare
- (d) Plinske turbine s iskorištavanjem otpadne topline
- (e) Motor s unutarnjim izgaranjem
- (f) Mikroturbine
- (g) Stirlingovi motori
- (h) Gorivne ćelije
- (i) Parni strojevi
- (j) Organski Rankineovi procesi
- (k) Sve druge vrste tehnologija ili njihove kombinacije obuhvaćene definicijom utvrđenom u članku 2. točki 30.

Pri provedbi i primjeni općih načela za izračun električne energije iz kogeneracije, [Ugovorne strane](#) upotrebljavaju detaljne smjernice utvrđene Odlukom Komisije 2008/952/EZ od 19. studenoga 2008. o uspostavljanju detaljnih smjernica za provedbu i primjenu Priloga II. Direktivi 2004/8/EZ Europskog parlamenta i Vijeća.

PRILOG II.

METODOLOGIJA UTVRĐIVANJA UČINKOVITOSTI POSTUPKA KOGENERACIJE

Vrijednosti koje se koriste za izračun učinkovitosti kogeneracije i ušteda primarne energije određuju se na temelju očekivanog ili stvarnog rada jedinice u uobičajenim pogonskim uvjetima.

(a) Visokoučinkovita kogeneracija

Za potrebe ove Direktive visokoučinkovita kogeneracija ispunjava sljedeće kriterije:

- kogeneracijskom proizvodnjom iz kogeneracijskih jedinica osiguravaju se uštede primarne energije izračunane u skladu s točkom (b) od najmanje 10% u odnosu na referentne vrijednosti za odvojenu proizvodnju toplinske i električne energije,
- proizvodnja iz malih kogeneracijskih i mikrokogeneracijskih jedinica kojom se osiguravaju uštede primarne energije može se ubrojiti u visokoučinkovitu kogeneraciju.

(b) Izračun ušteda primarne energije

Iznos ušteda primarne energije dobivenih iz kogeneracijske proizvodnje definirane u skladu s Prilogom I. izračunava se prema sljedećoj formuli:

$$PES = \left(1 - \frac{1}{\frac{CHP H_{\eta}}{Ref H_{\eta}} + \frac{CHP E_{\eta}}{Ref E_{\eta}}} \right) \times 100\%$$

pri čemu:

PES označava uštede primarne energije,

CHP H_{η} označava učinkovitost toplinske energije iz kogeneracijske proizvodnje definiranu kao godišnja proizvodnja korisne topline podijeljena s utroškom goriva za proizvodnju zbroja korisne topline i električne energije iz kogeneracije,

Ref H_{η} označava referentnu vrijednost učinkovitosti za odvojenu proizvodnju toplinske energije,

CHP E_{η} označava učinkovitost električne energije iz kogeneracijske proizvodnje definiranu kao godišnja električna energija iz kogeneracije podijeljena s utroškom goriva za proizvodnju zbroja ukupne korisne topline i električne energije iz kogeneracije. Tamo gdje kogeneracijska jedinica proizvodi mehaničku energiju, godišnja električna energija iz kogeneracije može se povećati dodatnim elementom koji predstavlja količinu električne energije koja je jednaka količini mehaničke energije. Ovaj dodatni element ne predstavlja osnovu za pravo na izdavanje jamstava o podrijetlu u skladu s člankom 14. stavkom 10.,

Ref E_{η} označava referentnu vrijednost učinkovitosti za odvojenu proizvodnju električne energije.

(c) Izračun ušteda energije pomoću alternativnog izračuna

Ugovorne strane mogu izračunavati uštede primarne energije iz proizvodnje toplinske, električne i mehaničke energije kako je niže naznačeno bez primjene Priloga I. kako bi se iz istog postupka isključili oni dijelovi toplinske i električne energije koji nisu dobiveni kogeneracijom. Takva se proizvodnja može smatrati visokoučinkovitom kogeneracijom uz uvjet da ispunjava kriterije učinkovitosti iz točke (a) ovog Priloga i, za kogeneracijske jedinice električnog kapaciteta većeg od 25 MW, ako je cjelokupna učinkovitost iznad 70%. Međutim, za izdavanje jamstva o podrijetlu i u statističke svrhe količina električne energije iz kogeneracije dobivena takvom proizvodnjom utvrđuje se u skladu s Prilogom I.

Ako se uštede primarne energije za postupak izračunavaju alternativnom metodom kako je gore naznačeno, uštede primarne energije izračunavaju se pomoću formule iz točke (b) ovog Priloga tako da se "CHP H_{η} " zamijeni s " H_{η} " i "CHP E_{η} " s " E_{η} ", pri čemu:

H_{η} označava učinkovitost toplinske energije postupka, definiranu kao godišnja proizvodnja topline podijeljena s utroškom goriva za dobivanje zbroja proizvodnje toplinske i električne energije,

E_{η} označava učinkovitost električne energije postupka, definiranu kao godišnja proizvodnja električne energije podijeljena s utroškom goriva za dobivanje zbroja proizvodnje toplinske i električne energije. Tamo gdje kogeneracijska jedinica proizvodi mehaničku energiju, godišnja električna energija iz kogeneracije može se povećati dodatnim elementom koji predstavlja količinu električne energije koja je jednaka količini mehaničke energije. Ovaj dodatni element ne predstavlja osnovu za pravo na izdavanje jamstava o podrijetlu u skladu s člankom 14. stavkom 10.

- (d) **Ugovorne strane** mogu za potrebe izračuna u skladu s točkama (b) i (c) ovog Priloga koristiti razdoblja izvješćivanja različita od jednogodišnjih.
- (e) Kod mikrokogeneracijskih jedinica izračun ušteda primarne energije može se temeljiti na potvrđenim podacima.
- (f) Referentne vrijednosti učinkovitosti za odvojenu proizvodnju toplinske i električne energije

Usklađene referentne vrijednosti učinkovitosti sastoje se od matričnih vrijednosti diferenciranih prema relevantnim čimbenicima, uključujući godinu izgradnje i vrste goriva, i moraju se zasnivati na dokumentiranoj analizi uzimajući među ostalim u obzir podatke iz operativne uporabe u realnim uvjetima, mješavinu goriva i klimatske uvjete kao i primijenjene kogeneracijske tehnologije.

Temeljem referentnih vrijednosti učinkovitosti za odvojenu proizvodnju toplinske i električne energije u skladu s formulom utvrđenom u točki (b) određuje se operativna učinkovitost odvojene proizvodnje toplinske i električne energije koja se namjerava zamijeniti kogeneracijom.

Referentne vrijednosti učinkovitosti izračunavaju se prema sljedećim načelima:

1. za kogeneracijske jedinice usporedba s odvojenom proizvodnjom električne energije temelji se na načelu usporedbe istih kategorija goriva;
2. svaka kogeneracijska jedinica uspoređuje se s najdostupnijom i ekonomski najopravdanijom tehnologijom za odvojenu proizvodnju toplinske i električne energije na tržištu u godini izgradnje kogeneracijske jedinice;
3. referentne vrijednosti učinkovitosti za kogeneracijske jedinice starije od 10 godina utvrđuju se prema referentnim vrijednostima jedinica starih 10 godina;
4. referentne vrijednosti učinkovitosti za odvojenu proizvodnju električne i toplinske energije odražavaju klimatske razlike među **Ugovornim stranama**.

PRILOG III.

ZAHTJEVI ENERGETSKE UČINKOVITOSTI ZA PROIZVODE, USLUGE I ZGRADE KOJE KUPUJE SREDIŠNJA VLAST

U mjeri u kojoj je to sukladno troškovnoj učinkovitosti, gospodarskoj izvedivosti, široj održivosti, tehničkoj prikladnosti i dovoljnoj razini tržišnog natjecanja, središnja vlast koja kupuje proizvode, usluge ili zgrade:

- (a) ako je proizvod obuhvaćen delegiranim aktom donesenim na temelju Direktive 2010/30/EU, [kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2010/02/MC-EnC](#), ili povezane provedbene direktive Komisije, kupuje samo proizvode usklađene s kriterijem pripadnosti najvišem mogućem razredu energetske učinkovitosti s obzirom na potrebu za osiguravanjem dovoljne razine tržišnog natjecanja;
- (b) <...>
- (c) <...>
- (d) <...>
- (e) u svojim pozivima za podnošenje ponuda za ugovore o uslugama zahtijevaju da za potrebe pružanja predmetnih usluga pružatelji usluga upotrebljavaju samo proizvode u skladu sa zahtjevima iz točaka (a) do (d) prilikom pružanja predmetnih usluga. Ovaj se zahtjev primjenjuje samo na nove proizvode koje pružatelj usluga kupuje djelomično ili u cijelosti za potrebe pružanja predmetnih usluga;
- (f) kupuje ili sklapa nove sporazume o najmu samo za zgrade koje ispunjavaju barem minimalne zahtjeve energetske svojstava iz članka 5. stavka 1. osim ako je namjena kupnje:
 - i. provedba velike obnove ili rušenja;
 - ii. u slučaju javnih tijela, ponovna prodaja zgrade, a ne njezina uporaba za potrebe javnog tijela; ili
 - iii. očuvanje zgrade kao službeno zaštićene zgrade jer pripada posebno zaštićenom području ili zbog njezine posebne arhitektonske ili povijesne vrijednosti.

Usklađenost s navedenim zahtjevima provjerava se putem energetske certifikate iz članka 11. Direktive 2010/31/EU, [kako je prilagođena i usvojena Odlukom Ministarskog vijeća 2010/02/MC-EnC](#).

PRILOG IV.

**ENERGETSKI UDIO ODABRANIH GORIVA ZA KRAJNJU POTROŠNJU –
TABLICA KONVERZIJE ⁽¹⁾**

Energetska roba	kJ (neto kalorijska vrijednost (NCV))	kgoe (NCV)	kWh (NCV)
1 kg koksa	28 500	0,676	7,917
1 kg kamenog ugljena	17 200 — 30 700	0,411 — 0,733	4,778 — 8,528
1 kg briketa mrkog ugljena	20 000	0,478	5,556
1 kg crnog lignita	10 500 — 21 000	0,251 — 0,502	2,917 — 5,833
1 kg mrkog ugljena	5 600 — 10 500	0,134 — 0,251	1,556 — 2,917
1 kg uljnog škriljevca	8 000 — 9 000	0,191 — 0,215	2,222 — 2,500
1 kg treseta	7 800 — 13 800	0,186 — 0,330	2,167 — 3,833
1 kg briketa treseta	16 000 — 16 800	0,382 — 0,401	4,444 — 4,667
1 kg ostatnog loživog ulja (teškog ulja)	40 000	0,955	11,111
1 kg lakog loživog ulja	42 300	1,010	11,750
1 kg motornog benzina (benzina)	44 000	1,051	12,222
1 kg parafina	40 000	0,955	11,111
1 kg ukapljenog naftnog plina	46 000	1,099	12,778
1 kg prirodnog plina ⁽¹⁾	47 200	1,126	13,10
1 kg ukapljenog prirodnog plina	45 190	1,079	12,553
1 kg drva (25% vlažnosti) ⁽²⁾	13 800	0,330	3,833
1 kg drvenih peleta/briketa	16 800	0,401	4,667
1 kg otpada	7 400 — 10 700	0,177 — 0,256	2,056 — 2,972
1 MJ dobivene topline	1 000	0,024	0,278
1 kWh električne energije	3 600	0,086	1 ⁽³⁾

Izvor: Eurostat.

⁽¹⁾ Ugovorne strane mogu primjenjivati drukčije koeficijente konverzije ako se oni mogu opravdati.

⁽²⁾ 93% metana.

⁽³⁾ Primjenjuje se ako se uštede energije izračunavaju s obzirom na primarnu energiju koristeći se pristupom odozdo prema gore na temelju krajnje potrošnje energije. Za uštede električne energije u kWh Ugovorne strane primjenjuju koeficijent utvrđen transparentnom metodologijom na temelju nacionalnih okolnosti koje utječu na primarnu potrošnju energije kako bi osigurale precizan izračun stvarne uštede. Te okolnosti moraju biti obrazložene, provjerljive i utemeljene na objektivnim i nediskriminirajućim kriterijima. Za uštede električne energije u kWh Ugovorne strane mogu primijeniti zadani koeficijent od 2,1 ili diskrecijsko pravo da utvrde drukčiji koeficijent pod uvjetom da ga mogu opravdati. Pritom Ugovorne strane uzimaju u obzir svoje kombinacije izvora energije uključene u svojim integriranim nacionalnim energetskim i klimatskim planovima koji se dostavljaju Komisiji u skladu s Uredbom (EU) 2018/1999. Do 25. prosinca 2022. i svake četiri godine nakon toga Komisija revidira zadani koeficijent na temelju zabilježenih podataka. Ta se revizija provodi uzimajući u obzir njegov učinak na drugo pravo Unije kao što su Direktiva 2009/125/EZ i Uredba 2017/1369/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2017. o utvrđivanju okvira za označivanje energetske učinkovitosti i o stavljanju izvan snage Direktive 2010/30/EU.

⁽⁴⁾ Primjenjuje se ako se uštede energije izračunavaju s obzirom na primarnu energiju koristeći se pristupom odozdo prema gore na temelju krajnje potrošnje energije. Za uštede električne energije u kWh Ugovorne strane mogu primjenjivati zadani koeficijent od 2,5. Ugovorne strane mogu primjenjivati drukčiji koeficijent pod uvjetom da ga mogu opravdati.

PRILOG V.

ZAJEDNIČKE METODE I NAČELA ZA IZRAČUN UČINKA SUSTAVA OBVEZE ENERGETSKE UČINKOVITOSTI ILI DRUGIH MJERA POLITIKE U SKLADU S ČLANCIMA 7, 7.a I 7.b TE ČLANKOM 20. STAVKOM 6.

1. Metode za izračun uštede energije, osim one koja proizlazi iz poreznih mjera za potrebe članka 7., 7.a, 7.b i članka 20. stavak 6.

Stranke obveznice, stranke sudionice, ovlaštene stranke ili provedbena tijela javne vlasti mogu upotrebljavati sljedeće metode za izračun uštede energije:

- (a) predviđena ušteda na temelju rezultata prethodnih energetske poboljšanja u sličnim postrojenjima pod neovisnim nadzorom. Opći se pristup naziva "ex ante";
 - (b) izmjerena ušteda, pri čemu se ušteda od uvođenja mjere ili paketa mjera utvrđuje bilježenjem stvarnog smanjenja u uporabi energije, uzimajući u obzir čimbenike kao što su dodatnost, zauzetost, razine proizvodnje i vremenske prilike koji mogu utjecati na potrošnju. Opći se pristup naziva "ex post";
 - (c) procijenjena ušteda, pri čemu se upotrebljavaju tehničke procjene uštede. Taj se pristup može upotrijebiti samo ako je utvrđivanje pouzdanih izmjerenih podataka za određeno postrojenje teško ili nerazmjerno skupo, primjer pri zamjeni kompresora ili električnog motora s drukčijom nazivnom vrijednošću kWh od one za koju postoje neovisne informacije o izmjerenoj uštedi, ili ako te procjene na temelju metodologija i referentnih vrijednosti utvrđenih na nacionalnoj razini provode kvalificirani ili akreditirani stručnjaci koji ne ovise o uključenim strankama obveznicama, strankama sudionicama ili ovlaštenim strankama;
 - (d) ušteda utvrđena na temelju istraživanja kojima se utvrđuje odgovor potrošača na savjete, informativne kampanje, sustave označivanja, certifikacijske sustave ili pametne mjerne sustave. Ovaj se pristup može upotrebljavati samo za uštedu nastalu uslijed promjena u ponašanju potrošača. On se ne upotrebljava za uštedu proizišlu iz uvođenja fizičkih mjera.
2. Pri utvrđivanju uštede energije za mjeru energetske učinkovitosti za potrebe članka 7., 7.a i 7.b te članka 20. stavka 6. primjenjuju se sljedeća načela:
 - (a) mora se dokazati da su uštede dodatne u odnosu na uštede koje bi se ostvarile u svakom slučaju bez aktivnosti stranaka obveznica, stranaka sudionica, ovlaštenih stranaka ili provedbenih tijela. Kako bi se odredila ušteda koja se može iskazati kao dodatna Ugovorne strane uzimaju u obzir kako bi se upotreba energije i potražnja za njom razvijali u nedostatku dotične mjere politike, uzimajući u obzir barem sljedeće čimbenike: trendove u potrošnji energije, promjene u ponašanju potrošača, tehnološki napredak i promjene uzrokovane drugim mjerama provedenima na razini Unije i na nacionalnoj razini;
 - (b) ušteda ostvarena provedbom obveznog prava Unije smatra se uštedom koja bi se ostvarila u svakom slučaju i stoga se ne iskazuje kao ušteda energije za potrebe članka 7. stavka 1. Odstupajući od tog zahtjeva, ušteda povezana s obnovom postojećih zgrada može se iskazivati kao ušteda energije za potrebe članka 7. stavka 1., uz uvjet da je ispunjen kriterij značajnosti iz točke 3. podtočke (h) ovog Priloga. Ušteda koja proizlazi iz provedbe nacionalnih minimalnih zahtjeva utvrđenih za nove zgrade prije prenošenja Direktive 2010/31/EU može se iskazati kao ušteda energije za potrebe članka 7. stavka 1. točke (a), pod uvjetom da je ispunjen kriterij značajnosti iz točke 3. podtočke(h) ovog Priloga i da su uštedu Ugovorne strane priopćile u svojim nacionalnim akcijskim planovima za energetske učinkovitost u skladu s člankom 24. stavkom 2.;
 - (c) u obzir se može uzeti samo ušteda koja premašuju sljedeće razine:
 - i. standardne vrijednosti emisija Unije za nove osobne automobile i nova laka gospodarska vozila nakon provedbe uredaba (EZ) br. 443/2009 ⁽¹⁾ i (EU) br. 510/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾;
 - ii. zahtjevi Unije u vezi s uklanjanjem određenih proizvoda povezanih s energijom s tržišta nakon provedbe provedbenih mjera u skladu s Direktivom 2009/125/EZ;

⁽¹⁾ Uredba (EZ) br. 443/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o utvrđivanju standardnih vrijednosti emisija za nove osobne automobile u okviru integriranog pristupa Zajednice smanjenju emisija CO₂ iz lakih vozila.

⁽²⁾ Uredba (EU) br. 510/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2011. o utvrđivanju standardnih vrijednosti emisija za nova laka gospodarska vozila kao dio integriranog pristupa Unije s ciljem smanjivanja emisija CO₂ iz osobnih i lakih gospodarskih vozila.

- (d) dopuštene su politike čija je svrha poticanje većih razina energetske učinkovitosti proizvoda, opreme, prijevoznih sustava, vozila i goriva, zgrada i elemenata zgrada, procesa ili tržišta;
 - (e) mjere kojima se promiče ugradnja tehnologija za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora malog opsega na zgrade ili u njih mogu biti prihvatljive da se uzmu u obzir za ostvarenje uštede energije koja se zahtijeva u skladu s člankom 7. stavkom 1. pod uvjetom da imaju za posljedicu provjerljiva i mjerljiva ili procjenjiva poboljšanja energetske učinkovitosti. Izračun uštede energije u skladu je sa zahtjevima iz ovog Priloga;
 - (f) kada je riječ o politikama kojima se ubrzava uvođenje učinkovitijih proizvoda i vozila, mogu se u potpunosti uzeti u obzir pod uvjetom da se dokaže da se takvo uvođenje odvija prije isteka prosječnog očekivanog vijeka trajanja proizvoda ili vozila ili prije nego što je uobičajeno zamijeniti proizvod ili vozilo, a uštede se iskazuju samo za razdoblje do isteka prosječnog očekivanog vijeka trajanja proizvoda ili vozila koje se zamjenjuje;
 - (g) pri poticanju uvođenja mjera energetske učinkovitosti Ugovorne strane prema potrebi osiguravaju održavanje normi kvalitete proizvoda, usluga i provedbe mjera, ili uvođenje tih normi ako ne postoje;
 - (h) da bi se uzele u obzir klimatske razlike među regijama, Ugovorne strane mogu odlučiti prilagoditi uštede standardnoj vrijednosti ili uskladiti različite uštede energije u skladu s temperaturnim razlikama među regijama;
 - (i) pri izračunu uštede energije uzimaju se u obzir trajanje mjera i stupanj smanjenja uštede tijekom vremena. Taj se izračun provodi zbrajanjem ušteda koje će se ostvariti svakom pojedinačnom mjerom tijekom razdoblja od datuma njezine provedbe do 31. prosinca 2020. ili do 31. prosinca 2030., prema potrebi. Ugovorne strane mogu također primijeniti drugu metodu ako procijene da se njome može ostvariti barem jednaka ukupna količina uštede. Pri uporabi druge metode Ugovorne strane osiguravaju da ukupan iznos uštede energije izračunan primjenom tih drugih metoda ne premašuje iznos uštede energije koji bi dobile kada bi uštedu izračunale kao zbroj ušteda koje će se ostvariti svakom pojedinačnom mjerom tijekom razdoblja od datuma njezine provedbe do 31. prosinca 2020. ili do 31. prosinca 2030., prema potrebi. Ugovorne strane u svojim integriranim nacionalnim energetske i klimatskim planovima u okviru Uredbe (EU) 2018/1999 detaljno opisuju drugu metodu i i sve što je poduzeto kako bi osigurale ispunjavanje tog obvezujućeg zahtjeva u vezi s izračunom.
3. Ugovorne strane osiguravaju ispunjavanje sljedećih zahtjeva za mjere politike provedene na temelju članka 7.b i članka 20. stavka 6:
- (a) mjerama politika i pojedinačnim mjerama ostvaruju se uštede energije u krajnjoj potrošnji koje je moguće provjeriti;
 - (b) odgovornosti svake stranke sudionice, ovlaštene stranke ili provedbenog tijela javne vlasti, ovisno o tome što je relevantno, jasno su utvrđene;
 - (c) uštede energije koje se ostvaruju ili se trebaju ostvariti utvrđuju se na transparentan način;
 - (d) iznos uštede energije koji se zahtijeva ili koji treba ostvariti mjerom politike izražen je kao krajnja potrošnja energije ili kao potrošnja primarne energije upotrebom konverzijskih faktora utvrđenih u Prilogu IV.;
 - (e) sastavlja se i objavljuje godišnje izvješće o uštedi energije koju su ostvarile ovlaštene stranke, stranke sudionice i provedbena tijela javne vlasti, kao i podaci o godišnjim kretanjima uštede energije;
 - (f) provodi se praćenje rezultata te odgovarajućih mjera u slučaju nezadovoljavajućeg napretka;
 - (g) uštedu energije ostvarenu u okviru pojedinačne mjere može iskazivati samo jedna stranka;
 - (h) potrebno je dokazati da su aktivnosti stranke sudionice, ovlaštene stranke ili provedbenih tijela javne vlasti značajni za ostvarenje iskazane uštede energije.
4. Pri utvrđivanju uštede energije nastale zbog mjera politika u području oporezivanja uvedenih na temelju članka 7.b, primjenjuju se sljedeća načela:
- (a) u obzir se uzima samo ušteda energije na temelju mjera oporezivanja koja premašuje minimalne razine oporezivanja primjenjive na goriva u skladu s direktivama Vijeća 2003/96/EZ ⁽³⁾ ili 2006/112/EZ ⁽⁴⁾;

⁽³⁾ Direktiva Vijeća 2003/96/EZ od 27. listopada 2003. o prestrukturiranju sustava Zajednice za oporezivanje energenata i električne energije.

⁽⁴⁾ Direktiva Vijeća 2006/112/EZ od 28. studenoga 2006. o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost.

(b) cjenovna elastičnost za izračun učinka mjera oporezivanja (u području energetike) mora odražavati odgovor potražnje za energijom u odnosu na promjene cijena te se procjenjuje na temelju najnovijih i reprezentativnih službenih izvora podataka;

(c) uštede energije iz pratećih instrumenata politike oporezivanja, uključujući fiskalne poticaje ili plaćanje fondu, obračunavaju se zasebno.

5. Obavijest o metodologiji

Ugovorne strane u skladu s Uredbom (EU) 2018/1999 obavješćuju Tajništvo o predloženoj detaljnoj metodologiji za rad sustava obveze energetske učinkovitosti i o alternativnim mjerama iz članka 7.a i 7.b te članka 20. stavka 6. Osim u slučaju oporezivanja, takva obavijest uključuje pojedinosti o:

(a) razini uštede energije koja se zahtijeva na temelju članka 7. stavka 1. prvog podstavka točke (b) ili uštede za koju se očekuje da će biti ostvarena tijekom cijelog razdoblja od 1. siječnja 2021. do 31. prosinca 2030.;

(b) strankama obveznicama, strankama sudionicama, ovlaštenim strankama ili provedbenim tijelima javne vlasti;

(c) ciljnim sektorima;

(d) mjerama politike i pojedinačnim mjerama, uključujući očekivani ukupni iznos kumulativne uštede energije za svaku mjeru;

(e) trajanju razdoblja obveze u vezi sa sustavom obveze energetske učinkovitosti;

(f) aktivnostima predviđenima mjerom politike;

(g) metodologiji izračuna, uključujući kako se utvrđuje dodatnost i značajnost te koje se metodologije i referentne vrijednosti upotrebljavaju za predviđene i procijenjene uštede;

(h) vijeku trajanja mjera i načinu na koji se izračunavaju ili na čemu se temelje;

(i) pristupu primijenjenom za rješavanje pitanja klimatskih razlika unutar Ugovorne strane;

(j) sustavima za praćenje i provjeru za mjera na temelju članka 7.a i 7.b te pojedinosti o načinu osiguravanja njihove neovisnosti o strankama obveznicama, strankama sudionicama ili ovlaštenim strankama;

(k) u slučaju oporezivanja:

i. ciljnim sektorima i segmentu poreznih obveznika;

ii. provedbenim tijelima javne vlasti;

iii. uštedi za koju se očekuje da će biti ostvarena;

iv. trajanju mjere oporezivanja; i

v. metodologiji izračuna, uključujući pojedinosti o tome koja se cjenovna elastičnost upotrebljava i o načinu na koji je utvrđena.

PRILOG VI.

***MINIMALNI KRITERIJI ZA ENERGETSKE PREGLEDE
UKLJUČUJUĆI ENERGETSKE PREGLEDE KOJI SE PROVODE U
SKLOPU SUSTAVA GOSPODARENJA ENERGIJOM***

Energetski pregledi iz članka 8. temelje se na sljedećim smjernicama:

- (a) zasnivaju se na ažuriranim, izmjerenim i sljeditivim radnim podacima o potrošnji energije i (za električnu energiju) profilima opterećenja;
- (b) obuhvaćaju detaljan pregled profila potrošnje energije zgrada ili skupina zgrada, tehnoloških procesa ili industrijskih postrojenja, uključujući prijevoz;
- (c) kada je to moguće, proizlaze iz analize troškova ciklusa trajanja umjesto iz jednostavnih razdoblja povrata kako bi se u obzir uzele dugoročne uštede, preostale vrijednosti dugoročnih ulaganja i diskontne stope;
- (d) razmjerni su i u dovoljnoj mjeri reprezentativni kako bi se omogućilo dobivanje pouzdane slike o cjelokupnim energetske svojstvima i pouzdano prepoznavanje najvažnijih mogućnosti za poboljšanje.

Energetskim se pregledima omogućuju detaljni i potvrđeni izračuni za predložene mjere s ciljem pružanja jasnih informacija o mogućim uštedama.

Mora biti omogućena pohrana podataka koji se upotrebljavaju u energetske pregledima za povijesnu analizu i praćenje učinaka.

PRILOG VII.

MINIMALNI ZAHTJEVI ZA OBRAČUN I INFORMACIJE O OBRAČUNU NA TEMELJU STVARNE POTROŠNJE ELEKTRIČNE ENERGIJE I PLINA

1. Minimalni zahtjevi za obračun

1.1. Obračun na temelju stvarne potrošnje

Kako bi se krajnjim kupcima omogućila regulacija vlastite potrošnje energije, obračun se treba provoditi na temelju stvarne potrošnje najmanje jednom godišnje, a informacije o obračunu trebaju se staviti na raspolaganje najmanje svaka tri mjeseca na zahtjev ili ako su se potrošači odlučili za primanje obračuna u elektroničkom obliku, u suprotnom dva puta godišnje. Plin koji se koristi samo za kuhanje može se izuzeti iz ovog zahtjeva.

1.2. Minimalne informacije koje račun mora sadržavati

Ugovorne strane osiguravaju da su prema potrebi u ili s računima, ugovorima, transakcijama i potvrdama izdanima na distribucijskim stanicama krajnjim kupcima na jasan i razumljiv način na raspolaganje stavljene sljedeće informacije:

- (a) sadašnje stvarne cijene i stvarna potrošnja energije;
- (b) usporedbe sadašnje potrošnje energije krajnjeg kupca i potrošnje u istom razdoblju prošle godine, po mogućnosti u grafičkom obliku;
- (c) kontaktne informacije organizacija krajnjih kupaca, energetske agencije ili sličnih tijela, uključujući adrese internetskih stranica, gdje se mogu pronaći informacije o raspoloživim mjerama za poboljšanje energetske učinkovitosti, usporedivim profilima krajnjih korisnika i objektivnim tehničkim specifikacijama opreme koja koristi energiju.

Pored toga, kada je moguće i korisno **Ugovorne strane** osiguravaju da se u ili s računima, ugovorima, transakcijama i potvrdama izdanima na distribucijskim stanicama krajnjim kupcima na jasan i razumljiv način na raspolaganje stave usporedbe s prosječnim uobičajenim ili referentnim krajnjim kupcem iz iste kategorije korisnika ili da se krajnjeg kupca uputi na navedene informacije.

1.3. Savjeti u vezi s energetske učinkovitošću koji su priloženi računima i druge povratne informacije za krajnje kupce

U ugovorima, prilikom izmjena ugovora, u računima koje kupci primaju ili na internetskim stranicama namijenjenima pojedinačnim kupcima distributeri energije, operatori distribucijskih sustava i poduzeća za maloprodaju energije obavješćuju svoje kupce na jasan i razumljiv način o kontaktnim informacijama neovisnih centara za savjetovanje potrošača, energetske agencije ili sličnih institucija, uključujući njihove internetske adrese, gdje se mogu dobiti savjeti o raspoloživim mjerama za poboljšanje energetske učinkovitosti, referentnim profilima za potrošnju energije i tehničkim specifikacijama za uređaje koji koriste energiju, pri čemu ti savjeti mogu dovesti do smanjenja potrošnje energije navedenih uređaja.

PRILOG VII.a

MINIMALNI ZAHTJEVI ZA INFORMACIJE O OBRAČUNU I POTROŠNJI GRIJANJA, HLAĐENJA I TOPLE VODE U KUĆANSTVU

1. Obračun koji se temelji na stvarnoj potrošnji ili na rezultatima očitavanja razdjelnika troškova grijanja
Kako bi se krajnjim korisnicima omogućilo reguliranje vlastite potrošnje energije, obračun se najmanje jednom godišnje provodi na temelju stvarne potrošnje ili na temelju rezultata očitavanja razdjelnika troškova grijanja.
2. Minimalna učestalost informacija o obračunu ili potrošnji
Od 30. listopada 2023., ako su ugrađeni brojila ili razdjelnici troškova grijanja koji se mogu očitati na daljinu, informacije o obračunu ili potrošnji na temelju stvarne potrošnje ili na temelju rezultata očitavanja razdjelnika troškova grijanja pružaju se krajnjim korisnicima najmanje jednom tromjesečno na zahtjev ili ako su se krajnji kupci opredijelili za primanje elektroničkog obračuna, a u ostalim se slučajevima to provodi dvaput godišnje.
Od 1. siječnja 2025., ako su ugrađeni brojila ili razdjelnici troškova grijanja koji se mogu očitati na daljinu, informacije o obračunu ili potrošnji na temelju stvarne potrošnje ili na temelju rezultata očitavanja razdjelnika troškova grijanja pružaju se krajnjim korisnicima najmanje jednom mjesečno. Te informacije također mogu biti dostupne putem interneta i ažurirati se onoliko često koliko to omogućuju korišteni uređaji i sustavi za mjerenje. Grijanje i hlađenje mogu se izuzeti od tih zahtjeva izvan sezone grijanja/hlađenja.
3. Minimalne informacije navedene na računu
Ugovorne strane osiguravaju da se krajnjim korisnicima na računima ili zajedno s računima u jasnom i razumljivom obliku na raspolaganje stave sljedeće informacije ako se one temelje na stvarnoj potrošnji ili rezultatima očitavanja razdjelnika troškova grijanja:
 - (a) važeće stvarne cijene i stvarna potrošnja energije ili ukupni troškovi grijanja i rezultati očitavanja razdjelnika troškova grijanja;
 - (b) informacije o upotrijebljenoj mješavini goriva i povezanim godišnjim emisijama stakleničkih plinova, uključujući informacije za krajnje korisnike koji se grijanjem ili hlađenjem opskrbljuju iz centraliziranih sustava, te opis različitih poreza, pristojbi i tarifa koji se primjenjuju. Ugovorne strane mogu ograničiti područje primjene zahtjeva o pružanju informacija o emisijama stakleničkih plinova uključivanjem samo opskrbljivanja iz sustava centraliziranoga grijanja s ukupnom nazivnom ulaznom toplinskom snagom većom od 20 MW;
 - (c) usporedbe sadašnje potrošnje energije krajnjeg korisnika i potrošnje u istom razdoblju prošle godine u grafičkom obliku, prilagođeno za grijanje i hlađenje u odnosu na klimatske uvjete;
 - (d) kontaktne podatke organizacija krajnjih kupaca, energetske agencije ili sličnih tijela, uključujući adrese internetskih stranica, gdje se mogu pronaći informacije o dostupnim mjerama za poboljšanje energetske učinkovitosti, usporedivim profilima krajnjih korisnika i objektivnim tehničkim specifikacijama opreme koja upotrebljava energiju;
 - (e) informacije o povezanim postupcima podnošenja žalbe, uslugama pučkog pravobranitelja ili alternativnim mehanizmima za rješavanje sporova, kako je primjenjivo u Ugovornim stranama;
 - (f) usporedbe s prosječnim uobičajenim ili referentnim krajnjim korisnikom iz iste kategorije korisnika. U slučaju elektroničkih računa takve usporedbe umjesto toga mogu biti dostupne na internetu i priložena računima.Računi koji se ne temelje na stvarnoj potrošnji ili rezultatima očitavanja razdjelnika troškova grijanja sadržavaju jasno i razumljivo objašnjenje toga kako je izračunan iznos naveden na računu i barem informacije navedene u točkama (d) i (e).

PRILOG VIII.

POTENCIJAL ZA UČINKOVITOST U GRIJANJU I HLAĐENJU

1. Sveobuhvatna procjena nacionalnih potencijala za grijanje i hlađenje iz članka 14. stavka 1. uključuje:
 - (a) opis potražnje za grijanjem i hlađenjem;
 - (b) predviđanje kako će se navedena potražnja promijeniti u sljedećih 10 godina, uzimajući posebno u obzir razvoj potražnje u zgradama i različitim industrijskim sektorima;
 - (c) kartu državnog područja na kojoj je, uz istodobno očuvanje komercijalno osjetljivih informacija, utvrđeno sljedeće:
 - i. mjesta potražnje za grijanjem i hlađenjem, uključujući:
 - općine i konurbacije sa stupnjem izgrađenosti od najmanje 0,3, i
 - industrijske zone s ukupnom godišnjom potrošnjom grijanja i hlađenja većom od 20 GWh;
 - ii. postojeća i planirana infrastruktura za centralizirano grijanje i hlađenje;
 - iii. moguća mjesta opskrbe grijanjem i hlađenjem, uključujući:
 - postrojenja za proizvodnju električne energije s ukupnom godišnjom proizvodnjom električne energije većom od 20 GWh, i
 - postrojenja za spaljivanje otpada,
 - postojeća i planirana kogeneracijska postrojenja u kojima se upotrebljavaju tehnologije iz Priloga I. dijela II. i postrojenja za centralizirano grijanje;
 - (d) utvrđivanje potražnje za grijanjem i hlađenjem koja se može zadovoljiti visokoučinkovitom kogeneracijom, uključujući mikrokogeneraciju u stambenom sektoru, i centraliziranim grijanjem i hlađenjem;
 - (e) utvrđivanje potencijala za dodatnu visokoučinkovitu kogeneraciju, također putem preuređenja postojećih i izgradnje novih proizvodnih i industrijskih postrojenja ili drugih pogona koji proizvode otpadnu toplinu;
 - (f) utvrđivanje potencijala za povećanje energetske učinkovitosti infrastrukture za centralizirano grijanje i hlađenje;
 - (g) strategije, politike i mjere koje se mogu usvojiti do 2020. i 2030. s ciljem ostvarenja potencijala iz točke (e) kako bi se udovoljilo potražnji iz točke (d), uključujući prema potrebi prijedloge za:
 - i. povećanje udjela kogeneracije u proizvodnji grijanja i hlađenja te u proizvodnji električne energije;
 - ii. razvoj infrastrukture za učinkovito centralizirano grijanje i hlađenje kako bi se omogućio razvoj visokoučinkovite kogeneracije i uporaba grijanja i hlađenja iz otpadne topline i obnovljivih izvora energije;
 - iii. poticanje postavljanja novih toplinskih postrojenja za proizvodnju električne energije i industrijskih pogona u kojima nastaje otpadna toplina na lokacijama na kojima će se oporabiti maksimalni iznos raspoložive otpadne topline radi udovoljavanja postojećoj ili predviđenoj potražnji za grijanjem i hlađenjem;
 - iv. poticanje uspostavljanja novih stambenih zona ili novih industrijskih pogona koji u proizvodnim procesima upotrebljavaju toplinsku energiju na lokacijama gdje raspoloživa otpadna toplina, kako je utvrđeno u sveobuhvatnoj procjeni, može doprinijeti udovoljavanju njihovoj potražnji za grijanjem i hlađenjem. To može uključivati prijedloge kojima se podržava grupiranje izvjesnog broja pojedinačnih postrojenja na istoj lokaciji s ciljem osiguravanja optimalne usklađenosti ponude grijanja i hlađenja i potražnje za njima;
 - v. poticanje priključivanja toplinskih postrojenja za proizvodnju električne energije, industrijskih pogona u kojima nastaje otpadna toplina, postrojenja za spaljivanje otpada i drugih pogona za proizvodnju energije iz otpada na lokalnu mrežu za centralizirano grijanje ili hlađenje;
 - vi. poticanje priključivanja stambenih zona i industrijskih pogona koji u proizvodnim procesima upotrebljavaju toplinsku energiju na lokalnu mrežu za centralizirano grijanje i hlađenje;

- (h) udio visokoučinkovite kogeneracije i utvrđeni potencijal te napredak ostvaren u skladu s Direktivom 2004/8/EZ;
 - (i) procjenu očekivane uštede primarne energije;
 - (j) procjenu mjera javne potpore grijanju i hlađenju, ako su usvojene, s godišnjim proračunom i utvrđivanje mogućih elemenata potpore. Time se ne dovodi u pitanje zasebna obavijest o programima javne potpore za procjenu državnih potpora.
2. U mjeri u kojoj je to primjereno sveobuhvatna se procjena može sastojati od skupa regionalnih ili lokalnih planova i strategija.
-

PRILOG IX.

ANALIZA TROŠKOVA I KORISTI

Dio 1.

Opća načela analize troškova i koristi

Priprema analize troškova i koristi u odnosu na mjere za poticanje učinkovitosti u grijanju i hlađenju kako je navedeno u članku 14. stavku 3. namijenjena je osiguravanju osnove za donošenje odluke o kvalificiranom određivanju prioriteta u pogledu ograničenih izvora na socijalnoj razini.

Analiza troškova i koristi može obuhvaćati procjenu projekta ili skupinu projekata za širu lokalnu, regionalnu ili nacionalnu procjenu s ciljem utvrđivanja troškovno najučinkovitije i najkorisnije mogućnosti grijanja ili hlađenja na određenom zemljopisnom području za potrebe planiranja toplinske energije.

Analiza troškova i koristi za potrebe članka 14. stavka 3. uključuje gospodarsku analizu koja obuhvaća društvenogospodarske i okolišne čimbenike.

Analiza troškova i koristi uključuje niže navedene korake i pitanja:

(a) Određivanje granice sustava i zemljopisne granice

Područjem primjene predmetne analize troškova i koristi određuje se relevantni energetska sustav. Zemljopisna granica obuhvaća prikladno dobro definirano zemljopisno područje, npr. određenu regiju ili područje metropole, kako bi se izbjegao odabir onih rješenja koja nisu optimalna za svaki slučaj pojedinačno.

(b) Integrirani pristup mogućnostima u vezi s potražnjom i ponudom

Pri analizi troškova i koristi u obzir se uzimaju, na temelju raspoloživih podataka, svi relevantni izvori opskrbe dostupni unutar granica sustava i zemljopisnih granica, uključujući otpadnu toplinu iz proizvodnje električne energije i industrijskih postrojenja i obnovljivu energiju, te svojstva i kretanja u vezi s potražnjom za grijanjem i hlađenjem.

(c) Određivanje ishodišnog scenarija

Ishodišni scenarij služi kao referentna točka na temelju koje se ocjenjuju alternativni scenariji.

(d) Utvrđivanje alternativnih scenarija

Razmatraju se sve relevantne alternative ishodišnom scenariju. Scenariji koji nisu izvedivi zbog tehničkih ili financijskih razloga, nacionalne regulacije ili vremenskih ograničenja mogu se isključiti u ranoj fazi analize troškova i koristi ako je to opravdano na temelju pažljivih, jasnih i dobro dokumentiranih razmatranja.

U analizi troškova i koristi u obzir se trebaju uzeti samo mogućnosti visokoučinkovite kogeneracije, učinkovitog centraliziranoga grijanja i hlađenja ili opskrbe učinkovitim individualnim grijanjem i hlađenjem kao alternativni scenariji u odnosu na ishodišni scenarij.

(e) Metoda izračunavanja veće koristi u odnosu na trošak

- i. Ocjenjuju se i uspoređuju ukupni dugoročni troškovi i koristi mogućnosti opskrbe grijanjem ili hlađenjem.
- ii. Kriterij za ocjenjivanje je neto sadašnja vrijednost.
- iii. Vremenski se okvir odabire tako da se uključe svi relevantni troškovi i koristi scenarija. Na primjer, odgovarajući vremenski okvir može biti 25 godina za plinsku elektranu, 30 godina za sustav centraliziranoga grijanja ili 20 godina za opremu za grijanje kao što su kotlovi.

(f) Izračun i predviđanje cijena i druge pretpostavke za gospodarsku analizu

- i. Za potrebe analiza troškova i koristi **Ugovorne strane** osiguravaju pretpostavke u vezi s cijenama glavnih ulaznih i izlaznih čimbenika i diskontnom stopom.
- ii. Diskontna stopa koja se u gospodarskoj analizi upotrebljava za izračun neto sadašnje vrijednosti odabire se u skladu s europskim ili nacionalnim smjernicama ⁽¹⁾.
- iii. **Ugovorne strane** upotrebljavaju predviđanja u vezi s kretanjem nacionalnih, europskih ili međunarodnih cijena energije ako je to potrebno u njihovom nacionalnom i/ili regionalnom/lokalnom kontekstu.

⁽¹⁾ Kod nacionalne diskontne stope odabrane za potrebe gospodarske analize trebalo bi uzeti u obzir podatke koje dostavlja Europska središnja banka.

- iv. Cijene koje se upotrebljavaju u gospodarskoj analizi odražavaju stvarne društvenogospodarske troškove i koristi i trebaju uključivati vanjske troškove, kao što su učinci na zdravlje i okoliš, u mjeri u kojoj je to moguće, odnosno ako tržišna cijena već postoji ili ako je uključena u europsku ili nacionalnu regulaciju.

(g) Gospodarska analiza: popis učinaka

U gospodarskoj analizi uzimaju se u obzir svi relevantni gospodarski učinci.

Ugovorne strane pri donošenju svojih odluka mogu procijeniti i uzeti u obzir troškove i uštede energije u analiziranim scenarijima proizišle iz povećanja fleksibilnosti u opskrbi energijom te iz optimalnijeg rada elektroenergetskih mreža, uključujući izbjegnute troškove i uštedu proizišlu iz manjeg ulaganja u infrastrukturu.

Troškovi i koristi iz prvog podstavka uključuju barem sljedeće:

i. Koristi

- vrijednost proizvodnje za potrošača (toplinska i električna energija),
- vanjske koristi kao što su koristi za okoliš, koristi u pogledu emisija stakleničkih plinova te koristi za zdravlje i sigurnost, u mjeri u kojoj je to moguće,
- učinci na tržište rada, energetska sigurnost i konkurentnost, u mjeri u kojoj je to moguće;

ii. Troškovi

- kapitalni troškovi postrojenja i opreme,
- kapitalni troškovi povezanih energetska mreža,
- varijabilni i fiksni operativni troškovi,
- troškovi energije,
- troškovi povezani s okolišem, zdravljem i sigurnošću, u mjeri u kojoj je to moguće,
- troškovi povezani s tržištem rada, energetska sigurnošću i konkurentnošću, u mjeri u kojoj je to moguće.

(h) Analiza osjetljivosti

Uključuje se analiza osjetljivosti radi procjene troškova i koristi projekta ili skupine projekata na temelju različitih cijena energije, diskontnih stopa i drugih varijabilnih čimbenika sa značajnim učinkom na ishod izračuna.

Ugovorne strane određuju nadležna tijela odgovorna za provedbu analiza troškova i koristi u skladu s člankom 14. Ugovorne strane mogu od nadležnih lokalnih, regionalnih i nacionalnih tijela ili operatora pojedinačnih postrojenja zahtijevati provedbu gospodarske i financijske analize. One osiguravaju detaljne metodologije i pretpostavke u skladu s ovim Prilogom i uspostavljaju i objavljuju postupke za gospodarsku analizu.

Dio 2.

Načela za potrebe članka 14. stavaka 5. i 7.

Analizama troškova i koristi osiguravaju se informacije za potrebe mjera iz članka 14. stavaka 5. i 7.

Ako se planira postrojenje namijenjeno samo proizvodnji električne energije ili postrojenje u kojem se neće iskorištavati otpadna toplina, izrađuje se usporedba između planiranog postrojenja ili planiranog preuređenja i istovjetnog postrojenja u kojem se proizvodi jednaka količina električne energije ili procesne topline, ali i iskorištava otpadna toplina i isporučuje toplinska energija putem visokoučinkovite kogeneracije i/ili mreža za centralizirano grijanje ili hlađenje.

U procjeni se u okviru zadane zemljopisne granice uzima u obzir planirano postrojenje i sva odgovarajuća postojeća ili potencijalna mjesta potražnje za toplinskom energijom koja se iz njega mogu opskrbljivati, uzimajući u obzir racionalne mogućnosti (na primjer tehničku izvedivost i udaljenost).

Granica sustava određuje se tako da uključuje planirano postrojenje i toplinska opterećenja, kao što su zgrade i tehnološki procesi. U okviru granica sustava za oba se slučaja određuju i uspoređuju ukupni troškovi pružanja toplinske i električne energije.

Toplinska opterećenja uključuju postojeća toplinska opterećenja, kao što je industrijsko postrojenje ili postojeći sustav za centralizirano grijanje, a u gradskim područjima također toplinsko opterećenje i troškove koji bi nastali

ako bi se skupini zgrada ili dijelu grada osigurala nova mreža za centralizirano grijanje i/ili ako bi se skupina zgrada ili dio grada priključili na takvu mrežu.

Analiza troškova i koristi temelji se na opisu planiranog postrojenja i usporednog postrojenja, uključujući prema potrebi električne i toplinske kapacitete, vrstu goriva, planiranu uporabu i broj planiranih radnih sati godišnje, lokaciju i potražnju za električnom i toplinskom energijom.

Za potrebe usporedbe u obzir se uzimaju potražnja za toplinskom energijom i vrste grijanja i hlađenja koja upotrebljavaju susjedna mjesta potražnje za toplinskom energijom. Usporedba obuhvaća infrastrukturne troškove planiranog i usporednog postrojenja.

Analiza troškova i koristi za potrebe članka 14. stavka 5. uključuje gospodarsku analizu koja obuhvaća financijsku analizu koja odražava stvarne transakcije u novčanom toku iz ulaganja u pojedinačna postrojenja i iz njihova rada.

Projekti s pozitivnim rezultatima analize troškova i koristi su projekti kod kojih zbroj diskontiranih koristi u gospodarskoj i financijskoj analizi prelazi zbroj diskontiranih troškova (veća korist od troškova).

Ugovorne strane utvrđuju opća načela za metodologiju, pretpostavke i vremenski okvir za gospodarsku analizu.

Ugovorne strane mogu od poduzeća odgovornih za rad toplinskih postrojenja za proizvodnju električne energije, industrijskih poduzeća, mreža za centralizirano grijanje i hlađenje ili drugih stranaka na koje utječe definirana granica sustava ili zemljopisna granica zahtijevati da dostave podatke koji će se upotrijebiti u procjeni troškova i koristi pojedinačnog postrojenja.

PRILOG X.

***JAMSTVO O PODRIJETLU ZA ELEKTRIČNU ENERGIJU
PROIZVEDENU IZ VISOKOUČINKOVITE KOGENERACIJE***

(a) Ugovorne strane poduzimaju mjere kojima osiguravaju:

- i. da jamstvo o podrijetlu električne energije proizvedene iz visokoučinkovite kogeneracije:
 - proizvođačima omogućuje da dokažu da je električna energija koju prodaju proizvedena iz visokoučinkovite kogeneracije i u tu se svrhu izdaje kao odgovor na zahtjev proizvođača,
 - točno je, pouzdano i zaštićeno od prijevara,
 - izdaje se, prenosi i ukida u elektroničkom obliku;
- ii. da se ista jedinica energije iz visokoučinkovite kogeneracije uzima u obzir samo jedanput.

(b) Jamstvo o podrijetlu iz članka 14. stavka 10. sadrži najmanje sljedeće informacije:

- i. identitet, lokaciju, vrstu i kapacitet (za toplinsku i električnu energiju) postrojenja u kojem se proizvela energija;
- ii. datume i mjesta proizvodnje;
- iii. donju kalorijsku vrijednost izvora goriva iz kojeg je proizvedena električna energija;
- iv. količinu i uporabu toplinske energije proizvedene zajedno s električnom energijom;
- v. količinu električne energije iz visokoučinkovite kogeneracije u skladu s Prilogom II. na koju se jamstvo odnosi;
- vi. uštede primarne energije izračunane u skladu s Prilogom II. na temelju usklađenih referentnih vrijednosti učinkovitosti navedenih u Prilogu II. točki (f);
- vii. nazivnu električnu i toplinsku učinkovitost pogona;
- viii. je li i u kojoj mjeri postrojenje imalo koristi od potpore ulaganju;
- ix. je li i u kojoj mjeri jedinica energije imala koristi na bilo koji drugi način od nacionalnog programa potpore i vrstu programa potpore;
- x. datum od kojeg je postrojenje operativno; i
- xi. datum i zemlju izdavanja jedinstvenog identifikacijskog broja.

Jamstvo o podrijetlu standardno vrijedi za 1 MWh. Odnosi se na neto proizvedenu električnu energiju koja se mjeri na granici stanice i isporučuje u mrežu.

PRILOG XI.

***KRITERIJI ENERGETSKE UČINKOVITOSTI ZA REGULACIJU ENERGETSKE
MREŽE I ZA TARIFE ELEKTROENERGETSKE MREŽE***

1. Mrežne tarife odražavaju uštede troškova u mrežama ostvarene na strani potražnje, mjerama odgovora na potražnju i distribuiranom proizvodnjom energije, uključujući uštede od smanjenja troškova isporuke ili ulaganja u mrežu te optimalnijeg rada mreže.
2. Regulacijom mreže i mrežnim tarifama mrežni operatori ili poduzeća za maloprodaju energije ne sprečavaju se da na raspolaganje stave usluge sustava za mjere odgovora na potražnju, upravljanje potražnjom i distribuiranu proizvodnju energije na organiziranim tržištima električne energije, posebno:
 - (a) preusmjeravanje opterećenja krajnjih kupaca iz vremena vršnog opterećenja u vrijeme izvan vršnog opterećenja uzimajući u obzir raspoloživost obnovljive energije, energije iz kogeneracije i distribuirane proizvodnje energije;
 - (b) uštede energije na temelju odgovora energetske agregatora na potražnju distribuiranih potrošača;
 - (c) smanjenje potražnje putem mjera za poboljšanje energetske učinkovitosti koje provode pružatelji energetske usluga, uključujući poduzeća za energetske usluge;
 - (d) priključivanje i dispečiranje izvora proizvodnje energije na donjim naponskim razinama;
 - (e) priključivanje izvora proizvodnje energije koji su bliže mjestu potrošnje; i
 - (f) skladištenje energije.

Za potrebe ove odredbe pojam “organizirana tržišta električne energije” uključuje izvanburzovna tržišta i burze električne energije za trgovanje električnom energijom, kapacitete, usluge uravnoteženja i pomoćne usluge u svim vremenskim okvirima, uključujući terminska tržišta, tržišta za dan unaprijed i tržišta za isti dan.
3. Mrežnim ili maloprodajnim tarifama može se poduprijeti dinamično određivanje cijena za mjere odgovora na potražnju krajnjih kupaca, kao što su:
 - (a) tarife s obzirom na vrijeme uporabe;
 - (b) određivanje cijena u vrijeme kritičnog opterećenja;
 - (c) određivanje cijena u realnom vremenu; i
 - (d) popusti u vrijeme vršnog opterećenja.

PRILOG XII.

**ZAHTJEVI ENERGETSKE UČINKOVITOSTI ZA OPERATORE PRIJENOSNIH
SUSTAVA I OPERATORE DISTRIBUCIJSKIH SUSTAVA**

Operatori prijenosnih sustava i operatori distribucijskih sustava:

- (a) utvrđuju i objavljuju standardna pravila u pogledu pokrivanja i podjele troškova tehničkih prilagodbi, poput priključaka na mrežu, jačanja mreže i uvođenja novih mreža, poboljšanja rada mreže i pravila u pogledu nediskriminirajuće primjene kodeksa o mreži potrebnih za integraciju novih proizvođača koji u međusobno povezanu mrežu isporučuju električnu energiju proizvedenu iz visokoučinkovite kogeneracije;
- (b) svakom novom proizvođaču električne energije proizvedene iz visokoučinkovite kogeneracije koji se želi priključiti na sustav pružaju sveobuhvatne i potrebne informacije, uključujući:
 - i. sveobuhvatnu i detaljnu procjenu troškova povezanih s priključenjem na mrežu;
 - ii. razuman i točan vremenski raspored za zaprimanje i obradu zahtjeva za priključenje na mrežu;
 - iii. razumni okvirni vremenski raspored za svaki predloženi priključak na mrežu. Cjelokupni proces priključivanja na mrežu ne bi trebao trajati dulje od 24 mjeseca, vodeći računa o razumnoj praktičnosti i nediskriminaciji;
- (c) osiguravaju standardizirane i pojednostavljene postupke za priključivanje distribuiranih proizvođača energije iz visokoučinkovite kogeneracije kako bi olakšali njihovo priključivanje na mrežu.

Standardna pravila iz točke (a) temelje se na objektivnim, transparentnim i nediskriminirajućim kriterijima, a posebno se uzimaju u obzir svi troškovi i koristi povezani s priključivanjem navedenih proizvođača na mrežu. U pravilima mogu biti predviđene različite vrste priključaka.

PRILOG XIII.

***MINIMALNE STAVKE KOJE TREBA UKLJUČITI U
UGOVORE O ENERGETSKOM UČINKU SKLOPLJENE S JAVNIM SEKTOROM
ILI U POVEZANE SPECIFIKACIJE JAVNOG NATJEČAJA***

- Jasan i transparentan popis mjera za poboljšanje učinkovitosti koje treba provesti ili rezultata u vezi s učinkovitošću koje treba ostvariti.
 - Zajamčene uštede koje treba ostvariti provedbom mjera iz ugovora.
 - Trajanje i ključne točke ugovora, uvjeti i otkazni rok.
 - Jasan i transparentan popis obveza svake **Ugovorne strane**.
 - Referentni datum(i) za utvrđivanje ostvarenih ušteda.
 - Jasan i transparentan popis koraka u provedbi mjere ili paketa mjera i prema potrebi povezanih troškova.
 - Obveza potpune provedbe mjera iz ugovora i dokumentiranje svih promjena napravljenih tijekom provedbe projekta.
 - Propisi o uključivanju istovjetnih zahtjeva u sve podugovore s trećim osobama.
 - Jasan i transparentan prikaz financijskih posljedica projekta i raspodjele udjela obiju stranaka u ostvarenim novčanim uštedama (odnosno naknada pružatelju usluga).
 - Jasne i transparentne odredbe o mjerenju i provjeri ostvarenih zajamčenih ušteda, provjeri kakvoće i jamstvima.
 - Odredbe u kojima se objašnjava postupak u slučaju promjene okvirnih uvjeta koji utječu na sadržaj i ishod ugovora (odnosno promjene cijene energije, intenziteta uporabe postrojenja).
 - Detaljne informacije o obvezama svake **Ugovorne strane** i o sankcijama za njihovo kršenje.
-

PRILOG XIV.

NACIONALNI DOPRINOSI ENERGETSKOJ UČINKOVITOSTI ZA 2020. I 2030.

	Maksimalni udio u potrošnji primarne energije, 2020. [Mtoe]	Maksimalni udio u krajnjoj potrošnji energije, 2020. [Mtoe]	Maksimalni udio u potrošnji primarne energije, 2030. [Mtoe]	Maksimalni udio u krajnjoj potrošnji energije, 2030. [Mtoe]
Albanija	2,15	1,86	2,60	2,40
Bosna i Hercegovina	7,00	4,34	6,50	4,34
Gruzija	4,70	4,25	5,45	5,00
Kosovo*	2,61	1,53	2,70	1,80
Moldova	2,69	2,55	3,00	2,80
Crna Gora	0,99	0,70	0,92	0,73
Sjeverna Makedonija	2,54	1,83	2,30	2,00
Srbija	15,18	9,08	14,94	9,54
Ukrajina	82,80	46,78	91,47	50,45
Glavni cilj energetske učinkovitosti Energetske zajednice za 2030.	120,69	72,93	129,88	79,06

PRILOG XV.

KORELACIJSKA TABLICA

Direktiva 2004/8/EZ	Ova Direktiva
---------------------	---------------

<...>

Direktiva 2006/32/EZ	Ova Direktiva
Članak 1.	Članak 1. stavak 1.
Članak 2.	Članak 1. stavak 1.
Članak 3. točka (a)	Članak 2. točka 1.
Članak 3. točka (b)	Članak 2. točka 4.
Članak 3. točka (c)	Članak 2. točka 6.
Članak 3. točka (d)	Članak 2. točka 5.
—	Članak 2. točke 2. i 3.
Članak 3. točka (e)	Članak 2. točka 7.
Članak 3. točke (f), (g), (h) i (i)	—
—	Članak 2. točke od 8. do 19.
Članak 3. točka (j)	Članak 2. točka 27.
—	Članak 2. točka 28.
Članak 3. točka (k)	—
Članak 3. točka (l)	Članak 2. točka 25.
—	Članak 2. točka 26.
Članak 3. točka (m)	—
Članak 3. točka (n)	Članak 2. točka 23.
Članak 3. točka (o)	Članak 2. točka 20.
Članak 3. točka (p)	Članak 2. točka 21.
Članak 3. točka (q)	Članak 2. točka 22.
Članak 3. točke (r) i (s)	—
—	Članak 2. točke 24., 29., 44. i 45.
—	Članak 3.
—	Članak 4.
Članak 4.	—
Članak 5.	Članci 5. i 6.
Članak 6. stavak 1. točka (a)	Članak 7. stavak 8. točke (a) i (b)
Članak 6. stavak 1. točka (b)	Članak 18. stavak 3.
Članak 6. stavak 2.	Članak 7. stavci 1., 5., 6., 7., 9., 10., 11. i 12.
—	Članak 7. stavci 2. i 3.

Članak 6. stavak 3.	Članak 18. stavak 2. točke (b) i (c)
Članak 6. stavak 5.	—
Članak 7.	Članak 17.
Članak 8.	Članak 16. stavak 1.
—	Članak 16. stavci 2. i 3.
Članak 9. stavak 1.	Članak 19.
Članak 9. stavak 2.	Članak 18. stavak 1. točka (d) podtočka i.
—	Članak 18. stavak 1. točke (a), (b), (c), (d) podtočka ii. i (e)
Članak 10. stavak 1.	Članak 15. stavak 4.
Članak 10. stavak 2.	Članak 15. stavak 3.
—	Članak 15. stavci 7., 8. i 9.
Članak 11.	Članak 20.
Članak 12. stavak 1.	Članak 8. stavak 1.
Članak 12. stavak 2.	—
—	Članak 8. stavci 2., 3., 4., 5., 6. i 7.
Članak 12. stavak 3.	—
Članak 13. stavak 1.	Članak 9.
Članak 13. stavak 2.	Članak 10. i Prilog VII. točka 1.1.
Članak 13. stavak 3.	Prilog VII. točke 1.2. i 1.3.
—	Članak 11.
—	Članak 12.
—	Članak 13.
—	Članak 15. stavci 1. i 2.
—	Članak 18. stavak 2. točke (a) i (d)
—	Članak 21.
Članak 14. stavci 1. i 2.	Članak 24. stavci 1. i 2.
Članak 14. stavak 3.	—
Članak 14. stavci 4. i 5.	Članak 24. stavak 3.
—	Članak 24. stavci 4. i 7. do 11.
—	Članak 22. stavak 1.
Članak 15. stavak 1.	Članak 22. stavak 2.
Članak 15. stavci 2., 3. i 4.	—
—	Članak 23.
—	Članak 25.
Članak 16.	Članak 26.
Članak 17.	Članak 27.
Članak 18.	Članak 28.
Članak 19.	Članak 29.

Članak 20.	Članak 30.
Prilog I.	—
Prilog II.	Prilog IV.
Prilog III.	—
Prilog IV.	—
Prilog V.	—
Prilog VI.	Prilog III.
—	Prilog V.
—	Prilog VI.
—	Prilog VII.
—	Prilog XI.
—	Prilog XII.
—	Prilog XIII.
—	Prilog XIV.
—	Prilog XV.